ΚΩΔΙΚΟΣ 280005

στὸν Κοιμητηριακὸ Ἱερὸ Ναὸ Ζωοδόχου Πηγῆς Κομοτηνῆς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, τέλεσε ἐπιμνημόσυνη δέηση ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν, πάντων τῶν κεκοιμημένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

Μὲ λαμπρότητα καὶ ἱεροπρέπεια ἑορτάστηκε ἡ Δεσποτικὴ Ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς, ὅπου καὶ ἐκήρυξε τὸν Θεῖο Λόγο.

Ἀνήμερα, στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας, χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ὄρθρου καὶ ἐν συνεχεία, προεξῆρχε στὴν Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία πλαισιούμενος ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς διακόνους τῆς Μητροπόλεως.

Ἀκολούθως, προέστη στὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ ἀνέγνωσε κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας, τὶς Εὐχὲς τῆς Γονυκλισίας.

ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίας Τριάδος Πρωτάτου. Τὴν Δευτέρα μετὰ τὴν Ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς, ὁ Σεπτὸς Ποιμενάρχης μας κ. Παντελεήμων ἱερούργησε στὸν Πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίας Τριάδος Μεσσούνης.

ΕΟΡΤΗ ΓΕΝΕΘΛΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙΟΥ

Ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν ἑορτάζοντα Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Εὐγενίου Ρωμανίας (Παραλία Πετρωτῶν).

Τεῦχος 30ο • Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 2021

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Ὁ Ποιμενάρχης μας κ. Παντελεήμων προεξῆρχε τῆς ἀπογευματινῆς Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας στὸν Ἱερὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς, πρὸς ἐνίσχυση καὶ ἐνδυνάμωση τῶν διαγωνισθησομένων μαθητῶν εἰς τὰς Πανελληνίους Ἐξετάσεις.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων, παραμονὴ τῆς Δεσποτικῆς Ἑορτῆς, χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ ἑσπερινοῦ στὸ ἱερὸ παρεκκλήσιο Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος Φωλέας (Πλατανάκια). Ἀνήμερα τὸ πρωὶ τῆς ἑορτῆς, ἱερούργησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος Ἀετοκορυφῆς.

ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΘΩΝΙΤΟΥ

Ὁ Σεβασμιώτατος προεξῆρχε τῆς Πανηγυρικῆς Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας στὸ ἑορτάζον καὶ περικαλλὲς Παρεκκλήσιο τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς Ἡμῶν Πέτρου τοῦ Αθωνίτου, ποὺ βρίσκεται στὴν καρδιὰ τοῦ βουνοῦ στὸ Παππίκιο Ὄρος, στὴν περιοχὴ τῆς Κερασιᾶς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ 318 ΘΕΟΦΟΡΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ Α΄ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Ὁ ποιμενάρχης μας χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ὄρθρου καὶ προεξῆρχε τῆς Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς, ὅπου καὶ ἐτέλεσε τὴν εἰς Διάκονον Χειροτονία τοῦ μοναχοῦ Ἀρσενίου, ἀδελφοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Μαξίμου Καυσοκαλύβη.

ΤΟ ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

Ὁ Μητροπολίτης μας χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Πεντηκοστῆς στὴν Ἱερὰ Μονὴ Παναγίας Φανερωμένης Βαθυρρύακος. Τὸ πρωὶ τοῦ Ψυχοσαββάτου, πρὸ τῆς Δεσποτικῆς Ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς, ἱερούργησε

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Σαππῶν. Τὸ πρωὶ ἱερούργησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Διαλαμπῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ

Ὁ Σεπτὸς μας Ποιμενάρχης κ. Παντελεήμων ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Παραδημῆς. Ἀμέσως μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας μετέβη στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς, ὅπου καὶ προέστη τῆς ἐπιμνημοσύνου δεήσεως ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν κατὰ τὴν Γενοκτονία τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ, μὲ τὴν παρουσία τῶν Ἀρχόντων, τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Χριστεπώνυμου Λαοῦ.

ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΗ ΔΕΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΔΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Ὁ Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων προέστη τῆς ἐπιμνημοσύνου δεήσεως τοῦ τελευταίου Βυζαντινοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐνδόξων ὑπερασπιστῶν καὶ γενναίων ἀγωνιστῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς Ἁλώσεως τῆς Βασιλίδος τῶν Πόλεων.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ

Ὁ Μητροπολίτης μας ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου Ἀρίσβης. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, ἀπένειμε τὸ ὀφίκιο τοῦ οἰκονόμου στὸν ἐφημέριο τῆς ἐνορίας π. Παναγιώτη Πεχλιβάνη.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Μαξίμου Καυσοκαλύβη μετέβη ὁ Σεπτὸς Ποιμενάρχης μας κ. Παντελεήμων γιὰ νὰ χοροστατήσει κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἀναστάσιμου Ὄρθρου καὶ νὰ προεξάρχει τῆς Πανηγυρικῆς Ἀναστάσιμης Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας στὴν Ἑορτὴ τῆς Ἀποδόσεως τοῦ Πάσχα. Ἀκόμη, τέλεσε τὴν κουρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου νέου Στυλιανοῦ Βασιλείου, στὸν ὁποῖο δόθηκε τὸ ὄνομα Ἀρσένιος.

Τὸ πρωὶ τῆς κυριώνυμης ἡμέρας, τελέστηκε Πανηγυρικὸ Ἀρχιερατικὸ Συλλείτουργο, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος καὶ συνιερουργούντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἱερωνύμου καὶ τοῦ οἰκείου Ποιμενάρχη κ. Παντελεήμονος. Ἐν συνεχεία, τελέστηκε ἡ Ἐπίσημη Δοξολογία γιὰ τὴν συμπλήρωση τῶν 101 χρόνων ἀπὸ τὴν Ἀπελευθέρωση τῆς Θράκης, προεξάρχοντος τοῦ Μητροπολίτου Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμονος. Ἐπιμνημόσυνη δέηση καὶ κατάθεση στεφάνων τελέστηκε στὸ Ἡρῶον τῆς Πόλεως.

ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΗ ΔΕΗΣΗ ΥΠΕΡ ΑΝΑΠΑΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Ὁ Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων προέστη τοῦ τρισαγίου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν κατὰ τὴν Γενοκτονία τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου, ἔναντι τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς.

ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΣΕΠΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ

καὶ Διακονησάντων εἰς τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη. Κύριος ὁμιλητὴς τοῦ φετινοῦ Γενικοῦ Ἱερατικοῦ Συνεδρίου ὁρίστηκε ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος π. Δημήτριος Βασιλειάδης, Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Της Θεοτόκου Κομοτηνῆς.

ΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Μὲ λαμπρότητα καὶ μεγαλοπρέπεια, μὲ τὸν κατάλληλο πανηγυρικὸ παλμὸ καὶ μὲ τὴν δέουσα ἐκκλησιαστικὴ τάξη, ἑορτάστηκαν τὰ 101 χρόνια τῆς Ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως τῆς Κομοτηνῆς, μὲ τὴν συμμετοχὴ τῶν Ἀρχόντων, τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Χριστεπώνυμου Λαοῦ. Τὸ ἀπόγευμα τῆς παραμονῆς τῶν Ἐλευθερίων, πρὶν ἀπὸ τὴν τέλεση τοῦ Μεγάλου Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων, πλαισιούμενος ἀπὸ τοὺς προσκληθέντες καὶ συνπανηγυρίζοντες Μητροπολίτες Ξάνθης καὶ

Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος καὶ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἱερωνύμου, καθὼς καὶ ἀπὸ τοὺς Τοπικοὺς Ἄρχοντες, τὸν Ἱερὸ Κλῆρο καὶ τὸν πιστὸ Λαό, ὑποδέχτηκε τὴν Σεπτὴ καὶ Θαυματουργικὴ Εἰκόνα τῆς Παναγίας Φανερωμένης, ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μονὴ Βαθυρρύακος, στὸν προαύλιο χῶρο τοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς. Ἀμέσως, τελέστηκε ὁ Μεγάλος Πανηγυρικὸς Ἑσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἱερωνύμου, ὁ ὁποῖος κήρυξε καὶ τὸν Θεῖο Λόγο.

Ἁγίου Γεωργίου Ἀμβροσίας καὶ τὸ πρωὶ τῆς κυριώνυμης ἡμέρας, προεξῆρχε τῆς Πανηγυρικῆς Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου Κομοτηνῆς, ὅπου καὶ ἐτέλεσε τὴν εἰς Πρεσβύτερον Χειροτονία τοῦ Διακόνου Γεωργίου Βαρτζίδη.

ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΝΕΟΦΑΝΩΝ ΑΓΙΩΝ ΡΑΦΑΗΛ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΣ

Ὁ Ποιμενάρχης μας κ. Παντελεήμων χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸ πανηγυρίζον Ἱερὸν Παρεκκλήσιον Ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης Ξυλαγανῆς. Τὸ πρωὶ τῆς κυριώνυμης ἡμέρας, ἱερούργησε στὸ πανηγυρίζον Ἱερὸ Παρεκκλήσιο Ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης Πολυάνθου.

ΑΝΑΚΟΜΙΔΗ ΙΕΡΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

Ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸ πανηγυρίζον Ἱερὸν Παρεκκλήσιον Ἁγίου Ἀθανασίου Κοσμίου. Το πρωί, ἱερούργησε στὸν πανηγυρίζον Ἱερὸν Παρεκκλήσιον Ἁγίου Ἀθανασίου Στρύμης.

ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ

Τὴν παραμονὴ τῆς Θεομητορικῆς Ἑορτῆς, Πέμπτη τῆς Διακαινησίμου, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἑορτῆς στὸ παρεκκλήσιο Ζωοδόχου Πηγῆς Μέστης. Τὸ πρωὶ ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Κοιμητηριακὸ Ναὸ Ζωοδόχου Πηγῆς Κομοτηνῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΘΩΜΑ

Τὴν Κυριακὴ τοῦ Ἀντίπασχα, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας και Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ὄρθρου καὶ προεξῆρχε στὴν Ἀναστάσιμη Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία στὸ Ἱερὸν Παρεκκλήσιον Ἁγίας Εἰρήνης Ἀσκητῶν.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΑΣΧΑ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς, ὅπου καὶ ἐκήρυξε τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ 5ου Γενικοῦ Ἱερατικοῦ Συνεδρίου, προστάτης τοῦ ὁποίου ἀνακηρύχθηκε ὁ Ἅγιος Κύριλλος ὁ Ἀνδριανουπολίτης. Ἀκόμη, τέλεσε τὸ μνημόσυνο ὑπὲρ ἀναπαύσεως πάντων τῶν Ἀρχιερατευσάντων, Ἱερατευσάντων

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, τὴν κορύφωση τοῦ Θείου Δράματος, μέσα σὲ κλίμα βαθειὰς κατάνυξης, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ὄρθρου τοῦ Μεγάλου Σαββάτου (τοῦ Ἐπιταφίου Θρήνου), στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς καὶ προέστη τῆς λιτανεύσεως τοῦ Ἱεροῦ Ἐπιταφίου. Νωρὶς τὸ ἀπόγευμα, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης προεξῆρχε τῆς λιτανεύσεως τοῦ Ἱεροῦ Ἐπιταφίου στὸ Δημοτικὸ Κοιμητήριο Κομοτηνῆς καὶ ἀνέπεμψε ἐπιμνημόσυνη δέηση ὑπὲρ ἀναπαύσεως πάντων τῶν κεκοιμημένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν.

Τὸ πρωὶ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, προεξῆρχε τῆς Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας «τῆς Πρώτης Ἀναστάσεως», στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Τρύφωνος Κομοτηνῆς. Τὸ ἀπόγευμα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου τέλεσε τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως στὸν Κοιμητηριακὸ Ναὸ Ζωοδόχου Πηγῆς. Ἀκολούθως, μετέβη στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς, ὅπου χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τῆς Παννυχίδος. Προεξῆρχε στὴν Ἀναστάσιμη Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία.

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, μέσα σὲ κλίμα Ἀναστάσιμης χαρᾶς, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων, χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀγάπης στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς.

ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Μέσα στὴν Ἀναστάσιμη αὐτὴ περίοδο τοῦ Πάσχα, ἑορτάστηκε μὲ κάθε μεγαλοπρέπεια καὶ λαμπρότητα ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν Ἱερὸ Ναὸ

Ἑσπερινοῦ στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς. Κύριος ὁμιλητὴς ὁρίστηκε ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου, ὁ πρωτοπρεσβύτερος π. Σταῦρος Κολιούσης.

Η ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ

Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάδα ἡ Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου μας κλείνει μὲ τὴν Λαμπρὴ καὶ Σωτήρια Ἀνάστασή Του κατὰ τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα. Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων τέλεσε τὴν πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς. Ἀκολούθως, τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας χοροστάτησε στὴν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στὸν Ἱερὸ Ναὸ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μαρώνειας (Ὄρθρος Μ. Δευτέρας). Τὴν Μεγάλη Δευτέρα τὸ ἀπόγευμα χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου (Ὄρθρος Μ. Τρίτης) στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, τῆς Ἀρχιερατικῆς Περιφερείας Σαππῶν. Τὸ ἀπόγευμα τῆς Μεγάλης Τρίτης χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου (Ὄρθρος Μ. Τετάρτης) στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Νικολάου, τῆς Ἀρχιερατικῆς Περιφερείας Ἰάσμου. Τὸ ἀπόγευμα τῆς Μεγάλης Τετάρτης χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου (Ὄρθρος Μ. Πέμπτης), στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Στυλιανοῦ Κομοτηνῆς.

Τὸ πρωὶ τῆς Μεγάλης Πέμπτης χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ προεξῆρχε τῆς Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίας Βαρβάρας Κομοτηνῆς. Τὸ ἀπόγευμα τῆς Μεγάλης Πέμπτης, ὁ Σεβασμιώτατος κ. Παντελεήμων χοροστάτησε στὴν Ἀκολουθία τῶν Ἀχράντων Παθῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς. Τὸ πρωὶ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς χοροστάτησε στὴν Ἀκολουθία τῶν Μεγάλων Ὡρῶν-Ἀποκαθήλωσις στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου Κομοτηνῆς.

Δ΄ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Ὁ Ποιμενάρχης μας ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίας Βαρβάρας Κομοτηνῆς, ὅπου καὶ ἐτέλεσε τὸ μνημόσυνο τῶν θυμάτων τοῦ Θρακικοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Νεοτούρκων. Ἀμέσως μετά, μετέβη στὸ Ὀχυρὸ τῆς Νυμφαίας, ὅπου καὶ ἐτέλεσε ἐπιμνημόσυνη δέηση ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν πεσόντων κατὰ τὴν μάχη τῶν Ὀχυρῶν.

Δ΄ ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Ὁ Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Δ΄ Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς. Κύριος ὁμιλητὴς ὁρίστηκε ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου, ὁ πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Παπαβέργος.

Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΘΙΣΤΟΥ ΥΜΝΟΥ

Ὁ Μητροπολίτης μας χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου πρὸς τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Τρύφωνος Κομοτηνῆς, ὅπου καὶ βρίσκεται ἡ Πανίερη Εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Ἐλευθερώτριας.

Ε΄ ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Ὁ Μητροπολίτης μας χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ε΄ Κατανυκτικοῦ

Τεῦχος 30ο • Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 2021

Ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις

Ἐπιμέλεια: Ἱεροδιάκονος Ἰάκωβος Μαλακούδης

Πνευματικὴ κίνηση Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 2021

Γ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΓΙΑ ΘΕΟΤΟΚΟ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τῆς Γ΄ Στάσεως τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο στὸν Ἱερὸ Ναὸ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ροδίτη.

Γ΄ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΣΤΑΥΡΟΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΩΣ)

Ὁ Ποιμενάρχης μας κ. Παντελεήμων ἱερούργησε καὶ ἐκήρυξε τὸν Θεῖο Λόγο στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Νικολάου Ἰάσμου.

Γ΄ ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Ὁ Μητροπολίτης μας χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Γ΄ Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς. Κύριος ὁμιλητὴς ὁρίστηκε ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου, ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Οἰκουμένιος Μαρκόπουλος.

Δ΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΓΙΑ ΘΕΟΤΟΚΟ

Ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τῆς Δ΄ Στάσεως τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας καὶ στὴν Σχολὴ Δοκίμων Ἀστυφυλάκων Κομοτηνῆς.

κλείνοντας τὰ μάτια ἔπεφταν μόνοι τους ἀπὸ τὰ τείχη καὶ ἔβρισκαν φριχτὸ τέλος. Οἱ δὲ Τοῦρκοι ἔστηναν πιὰ τὶς κλίμακες ἀνεμπόδιστα καὶ ἀνέβαιναν σὰν ἀετοὶ πετώμενοι.

Ὅσοι Ρωμαῖοι ἦταν κοντὰ στὸν βασιλιᾶ στὴν ἀρχὴ δὲν ἀντιλήφθηκαν τί εἶχε γίνει, καθὼς ἦταν μακριὰ ἀπὸ τὸ σημεῖο ποὺ εἶχε γίνει ἡ εἴσοδος τῶν Τούρκων, καὶ ἄλλωστε, ἦταν ἀφοσιωμένοι στὴν ἀντίσταση κατὰ τῶν ἀπέξω. Ξαφνικὰ νιώθουν νὰ τοὺς χτυποῦν πισώπλατα βέλη ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ τείχη. Γυρίζουν καὶ βλέπουν Τούρκους, καὶ τράπησαν σὲ φυγὴ πρὸς τὸ ἐσωτερικό. Καὶ μὴ μπορώντας νὰ περάσουν ὅλοι μαζὶ ἀπὸ τὴν πύλη, πάνω στὸν πανικὸ ποδοπάτησαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο.

Τότε ὅλη ἡ ἐχθρικὴ παράταξη μὲ μιὰ φωνὴ ὥρμησαν μέσα, καταπατώντας καὶ κατασφάζοντας τοὺς δυστυχεῖς.

Ὁ βασιλιᾶς ἀπελπισμένος, βαστώντας σπαθὶ καὶ ἀσπίδα εἶπε λόγο ἀξιολύπητο: «δὲν ὑπάρχει κάποιος χριστιανὸς νὰ μοῦ πάρει τὸ κεφάλι;». Γιατί εἶχε ἀπομείνει ὁλομόναχος. Τότε ἕνας Τοῦρκος τὸν χτύπησε καταπρόσωπο, καὶ αὐτὸς ἀνταπέδωσε τὸ χτύπημα· ἄλλος ὅμως τοῦ κατάφερε καίριο πλῆγμα ἀπὸ πίσω, καὶ ἔπεσε κατά γῆς· δὲν κατάλαβαν, ὅτι ἦταν ὁ βασιλιᾶς, κι ἔτσι, τὸν θανάτωσαν σὰν κοινὸ στρατιώτη καὶ τὸν παράτησαν ἐκεῖ.

Ὁ Μωάμεθ ἀναζητεῖ ἀμέσως μετὰ τὴ θριαμβευτικὴ εἴσοδό του στὴν Πόλη καὶ βρίσκει τὸ κεφάλι τοῦ Κωνσταντίνου καὶ, ἀφοῦ πείστηκε μὲ τὴ μαρτυρία τοῦ μεγάλου δούκα ὅτι ὄντως εἶναι αὐτό, τὸ κάρφωσε στὸν κίονα τοῦ Αὐγουσταίου καὶ τὸ ἄφησε ἐκεῖ μέχρι τὸ βράδυ. Μετὰ τὸ βαλσάμωσε καὶ τὸ ἔστειλε σὲ ὅλους τοὺς ἄρχοντες τῶν τουρκικῶν καὶ ἀραβικῶν φύλων ἐπιδεικνύοντάς το ὡς σύμβολο τῆς νίκης του.

Ἤνυσται καὶ τετέλεσται, ὅσον ἡ ἡμετέρα δύναμις, τὸ μνημόσυνον.

Μνημόσυνο γιὰ τοὺς ἐπώνυμους ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀνώνυμους μαχητές, πού, ἐνῶ ἤξεραν πὼς «στὸ τέλος οἱ Μῆδοι θὰ διαβοῦνε» παρέμειναν νὰ φυλάγουν Θερμοπύλες, αἰσθανόμενοι τὸ χρέος ποὺ κουβαλοῦσαν.

Τὰ σχήματα ἐξουσίας, τὰ πολιτεύματα, τὰ σύνορα τῶν Κρατῶν θὰ συνεχίσουν νὰ μεταβάλλονται ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρό, ἴσως μέχρι τὴ συντέλεια τοῦ κόσμου. Αὐτὸ τὸ γνώριζαν καὶ οἱ ὑπερασπιστὲς τῆς Βασιλεύουσας, ἀλλὰ ἐπίσης γνώριζαν καὶ ὅτι: ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει. Αὐτὸ εἶχαν καὶ ἐκεῖνοι ὡς ἰδανικό, γι' αὐτὸ καὶ δὲν ὑπολόγιζαν οὔτε τοὺς συσχετισμοὺς τῶν δυνάμεων, οὔτε τοὺς Ἐφιάλτες, οὔτε τὶς Κερκόπορτες, οὔτε τὶς πιθανότητες ποὺ τόσο συχνὰ στὴν Ἱστορία ἦταν ἐναντίον τους. Αὐτὸ τὸ ἰδανικὸ ἂς κρατήσουμε καὶ ἐμεῖς ἀνεξίτηλο στὴν ψυχή μας. Τὸ ὀφείλουμε σ' ἐκείνους.

Ἂς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τους.

σκάλες. Καταφέρνουν μὲ κανονιὲς νὰ διαρρήξουν τὸ ἐξωτερικὸ τεῖχος, γκρεμίζοντας τὸν πύργο στὴν πύλη τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ.

Οἱ Βυζαντινοὶ ἐπισκευάζουν, ὅσο ἦταν δυνατόν, τὰ τείχη, ἀνοίγουν νέα τάφρο ἀπὸ μέσα, τέλος ἀνοίγουν τὴν Κερκόπορτα:

«Κάποιοι γέροντες γνώριζαν ἕνα κρυφό, ἡμιυπόγειο παραπόρτι, κλεισμένο ἀπὸ πολλὰ χρόνια, πρὸς τὰ νότια τοῦ παλατιοῦ. Τὸ ἀνέφεραν στὸν βασιλιά, καὶ μὲ τὴ διαταγή του ἀνοίχθηκε, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὰ τείχη καὶ νὰ μάχονται μὲ τοὺς Τούρκους στὴν ἐξωτερικὴ τάφρο καλυπτόμενοι ἀπὸ τὰ γερὰ τείχη. Τὸ ὄνομα τῆς κρυφῆς ἐκείνης πύλης ἐκαλεῖτο Κερκόπορτα».

Ὁ δὲ τύραννος, ἡμέρα Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πάντων, 27 Μαΐου, ἄρχισε καθολικὴ ἐπίθεση. Καὶ οὔτε τὴ νύχτα δὲν ἔδωσε ἀνάπαυλα στοὺς Ρωμαίους. Καὶ μὲ τὸ ξημέρωμα ἄρχισε ξανὰ μάχη, ὡς τὸ μεσημέρι. Μετὰ διαμοίρασε τὸν στρατὸ καὶ τὰ πλοῖα του σὲ ὅλο τὸ μῆκος τῶν τειχῶν.

Ὁ βασιλιᾶς ἀπευθύνει πρὸς τοὺς ἄρχοντες, τοὺς στρατιῶτες καὶ τὸν λαὸ κατὰ τὶς τελευταῖες ὧρες τῆς πολιορκίας τὴν ὕστατη ἐνθάρρυνση.

Μὲ τὴ δύση τοῦ ἡλίου τὴ Δευτέρα, 28 Μαΐου, τὸ βράδυ, ξαναήχησε τὸ σύνθημα τῆς μάχης, καὶ ὁ ἴδιος ὁ τύραννος ἔφιππος καὶ ἡ παράταξή του μεγάλη σφόδρα: μπροστὰ στὰ μισογκρεμισμένα τείχη μάχονταν τὰ πιὸ ἔμπιστα παλληκάρια του, πάνω ἀπὸ δέκα χιλιάδες. Πιὸ πίσω καὶ στὰ πλάγια ἱππότες ὑπὲρ τὶς 100 χιλιάδες, στὰ νότια ἄλλες ἑκατὸ καὶ πλέον, καὶ μέχρι τὸ ὕψος τοῦ παλατιοῦ ἄλλες πενήντα χιλιάδες, καὶ στὰ πλοῖα ἀναρίθμητοι.

Οἱ δὲ ἐντὸς διαμοιράσθηκαν κι αὐτοί, ὁ μὲν βασιλιᾶς μὲ τὸν Ἰουστινιάνη ἔξω στὴν τάφρο, μὲ Λατίνους καὶ Ρωμαίους τὸ πολὺ 3.000· ὁ μέγας δούκας στὴ Βασιλικὴ Πύλη μὲ πεντακοσίους, στὰ πρὸς τὴν θάλασσα τείχη τσαγγρατόροι καὶ τοξότες λίγο περισσότεροι ἀπὸ πεντακόσιοι· στὸ ὑπόλοιπο μῆκος τῶν τειχῶν, σὲ κάθε προμαχώνα... ἕνας, ἢ τοξότης ἢ πετροβολιστής. Κι ὅλη τὴ νύχτα δὲν κοιμήθηκε κανένας τους.

Οἱ Τοῦρκοι ἀγωνίζονταν νὰ πλησιάσουν τὰ τείχη μὲ ἀναρίθμητες κλίμακες. Ἀλλὰ δὲν τὰ κατάφερναν, γιατὶ δέχονταν ἀπὸ ψηλὰ πέτρες. Ὁ τύραννος πίσω τους μὲ σιδερένιο ραβδὶ στὸ χέρι, πότε τοὺς κολάκευε καὶ πότε τοὺς ἀπειλοῦσε.

Οἱ δὲ τῆς πόλεως ἀντεμάχοντο ἀνδρείως, ὅσον ἡ δύναμις. Στὰ αὐτιὰ ὅλων ἠχοῦσαν ἀκόμη τὰ ψυχωμένα λόγια τοῦ βασιλιᾶ: «πολεμῆστε γιὰ τὴν πίστη, γιὰ τὴν πατρίδα, γιὰ τὸ ταπεινωμένο σκῆπτρο, γιὰ τοὺς οἰκογενεῖς σας». Ἦσαν δὲ ἀντιπολεμοῦντες Τοῦρκοι εἴκοσι πρὸς ἕνα Ῥωμαῖον.

Ἐνῶ ὅμως οἱ Ρωμαῖοι εἶχαν δώσει ὅλες τους τὶς δυνάμεις, προκειμένου νὰ μὴν ἀφήσουν τοὺς Τούρκους νὰ εἰσέλθουν διὰ τῶν καταπεσόντων τειχῶν, παραχώρησε ὁ Θεὸς καὶ μπῆκαν κάποιοι ἀπὸ ἄλλη δίοδο, χωρὶς νὰ γίνουν ἀντιληπτοί. Βρῆκαν, δηλαδή, τὴν Κερκόπορτα ἀνοιχτὴ κι ἀνέβηκαν πάνω στὰ τείχη, βγάζοντας φωτιές, σκοτώνοντας ὅποιους συνάντησαν στὸ διάβα τους, καὶ ἄρχισαν νὰ βάλλουν κατὰ τῶν Ρωμαίων ἀκροβολιστῶν.

Καὶ ἦταν τὸ θέαμα φρικτόν. Οἱ Ρωμαῖοι καὶ Λατίνοι, ποὺ ἀντιστέκονταν στοὺς ἀπέξω, ἄλλοι σκοτώθηκαν ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ τοὺς χτυποῦσαν ἀπὸ πίσω, ἄλλοι

Ἡ ἅλωση τῆς Πόλης, πίνακας τοῦ Θεόφιλου Χατζημιχαήλ.

ὁ τύραννος, ἔχασε κάθε ἐλπίδα γιὰ εἰρηνικὴ παράδοση τῆς Πόλης καὶ διέταξε ἀμέσως νὰ σταλοῦν τελάληδες σὲ ὅλο τὸ στρατόπεδο, δηλώνοντας τὴ μέρα τῆς ἐπίθεσης».

Ἀνάμεσα στοὺς φύλακες τῶν νέων Θερμοπυλῶν, βρέθηκαν καὶ λίγες ἑκατοντάδες Γενουάτες, σὰν ἄλλοι «Θεσπιεῖς», μὲ τὸν ἀρχηγό τους τὸν γενναῖο καὶ ἱκανὸ Ἰωάννη Ἰουστινιάνη.

Οἱ πολιορκητὲς μετέρχονται ποικίλα τεχνάσματα: προσπαθοῦν νὰ γεμίσουν τὴν τάφρο τῶν Ἑλλήνων μὲ κλαδιὰ καὶ χώματα, καμμιὰ φορὰ καὶ μὲ τὰ σώματα τῶν ἀσθενέστερων συμπολεμιστῶν τους, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Σφραντζῆς:

«Καὶ μποροῦσε κανεὶς νὰ δεῖ θέαμα φοβερό, καθὼς πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἀπὸ τὸ πλῆθος καὶ τὴ βιασύνη ποὺ εἶχαν ἔπεφταν μέσα στὶς τάφρους. Καὶ αὐτοὶ ποὺ ἔρχονταν ἀπὸ πίσω ἔριχναν ἀνελέπτα ξύλα καὶ χώματα καὶ τοὺς σκέπαζαν καὶ τοὺς ἔστελναν ζωντανοὺς στὸν Ἅδη. Ἄλλοι πάλι ἐπίτηδες ἔριχναν μὲ σκληρότητα στὶς τάφρους τοὺς ἀσθενέστερους ἀντὶ γιὰ κλαδιὰ καὶ χῶμα».

Ἄλλοτε, πάλι, ἀνοίγουν λαγούμια, ὥστε εἴτε τὰ τείχη νὰ ὑπονομεύσουν εἴτε δι' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ νὰ εἰσέλθουν. Οἱ πολιορκημένοι ἀμύνονται μὲ τὴ χρήση τοῦ ὑγροῦ πυρός.

Παράλληλα οἱ Οθωμανοὶ πλησιάζουν στὰ τείχη μὲ πολιορκητικὲς μηχανὲς καὶ

ἀπέναντι στὴν πύλη τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ, καὶ ὁ στρατός τους σὰν ἄμμος τῆς θάλασσας ἀπὸ τὴ μιὰ θάλασσα ἕως τὴν ἄλλη. Καὶ ὁ ἀμπρᾶς περικύκλωνε τὴν πόλη μὲ τάφρους καὶ ξύλινα χαρακώματα. Καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ χαράκωμα στέκονταν σὲ κύκλο οἱ γενίτσαροι μὲ τοὺς ἄλλους εὐγενεῖς τοῦ παλατιοῦ του.Ἦταν λοιπὸν Παρασκευὴ τῆς Διακαινησίμου καὶ ὁ Ναβουχοδονόσωρ στάθηκε μπροστὰ στὶς πύλες τῆς Ἰερουσαλὴμ καὶ τὴν περικύκλωσε μὲ χαρακώματα. Καὶ τὴν ἴδια μέρα κατέφθασε καὶ τμῆμα τοῦ στόλου του. Καὶ ἔτσι περιέζωσε τὴν πόλη ἀπὸ στεριὰ καὶ θάλασσα».

Οἱ Βυζαντινοὶ προβαίνουν σὲ στοιχειώδεις ἀμυντικὲς προετοιμασίες. Ὅσα πλοῖα Ἑλληνικὰ καὶ τῶν Δυτικῶν βρέθηκαν στὰ ὕδατα τῆς Πόλης, παρέμειναν ὕστερα ἀπὸ αἴτηση τοῦ βασιλιᾶ, γιὰ νὰ βοηθήσουν.

Στὶς 15 Ἀπριλίου κατέφθασε καὶ ὁ ὑπόλοιπος στόλος τῶν Ὀθωμανῶν, ὥστε συνολικὰ τὰ πλοῖα τοῦ Πορθητῆ ἦταν 420, ἐνῶ οἱ χερσαῖες δυνάμεις ἀνέρχονταν, κατὰ μὲν τὸν Σφραντζῆ, σὲ 258.000, κατὰ δὲ τὸν Χαλκοκονδύλη καὶ ἄλλους, σὲ 400.000 πολεμιστές. Ἀπέναντι σ' αὐτὸν τὸν «ποταμὸ» ἀντιπαρατάχθηκαν 4.973 μάχιμοι ἔνοικοι τῆς Πόλης, διότι «ἡ Ἱστορία μας θέλει τοὺς Ἕλληνες πάντοτε "πολλά" ὀλίγους». Ὁ Σφραντζῆς, ποὺ δίνει τὸ παραπάνω στοιχεῖο, ἐξηγεῖ πῶς ἐξακριβώθηκε ὁ ἀριθμὸς αὐτός, ἀφοῦ ὁ Κωνσταντῖνος τοῦ ἀνέθεσε προσωπικὰ νὰ βγάλει τὸ ἄθροισμα ὕστερα ἀπὸ τὶς ἀπογραφὲς ποὺ ἔκαναν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐπιμέρους στρατιωτικῶν σωμάτων:

«Καὶ ἔτσι ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς ἔδωσε στὸν βασιλιᾶ τὸν κατάλογο τῶν στρατιωτῶν του. Κι ἐκεῖνος διέταξε καὶ εἶπε σὲ μένα: πάρε τὰ κατάστιχα τοῦ καταλόγου καὶ μέτρησε ἀκριβῶς πόσοι καὶ τί λογῆς ἄνδρες, πόσα καὶ τί λογῆς ὅπλα ὑπάρχουν. Κι ἐγώ, ἀφοῦ ἐκτέλεσα τὴν προσταγὴ τοῦ βασιλιᾶ μου, τοῦ παρουσίασα μὲ μεγάλη λύπη καὶ κατήφεια τὸ καταστιχίδιον. Καὶ ἡ ποσότητα ἔμεινε ἀπόρρητη ἀνάμεσα σὲ μένα καὶ σὲ κεῖνον».

Ὁ Μωάμεθ στέλνει προειδοποίηση στὸν βασιλιᾶ Κωνσταντῖνο νὰ παραδώσει τὴν πόλη, μὲ ἀντάλλαγμα τὴ σωτηρία τοῦ ἴδιου καὶ τοῦ λαοῦ. Γράφει ὁ ἱστορικὸς τῆς Ἁλώσεως Δούκας:

«Ἀφοῦ, λοιπόν, ὁ Μωάμεθ ἑτοίμασε τὰ πάντα, ἔστειλε μήνυμα μέσα στὴν πόλη λέγοντας στὸν βασιλιᾶ: "μάθε ὅτι οἱ πολεμικὲς προετοιμασίες ἔχουν ἤδη τελειώσει. Τί λές; Θέλεις νὰ ἐγκαταλείψεις τὴν πόλη καὶ νὰ φύγεις, ὅπου θέλεις μαζὶ μὲ τοὺς ἄρχοντες καὶ τὰ ὑπάρχοντά τους ἢ νὰ ἀντισταθεῖς καὶ μαζὶ μὲ τὴ ζωή σου νὰ χάσεις καὶ τὰ ὑπάρχοντά σου, καὶ σὺ καὶ οἱ δικοί σου, ἐνῶ ὁ λαός σου νὰ αἰχμαλωτισθεῖ ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ νὰ διασκορπιστεῖ στὰ πέρατα τῆς γῆς;"».

Τότε ὁ βασιλιᾶς τοῦ ἀπάντησε μὲ ὁμόφωνη γνώμη τῆς συγκλήτου: «"Ἂν θέλεις κι ἐσὺ νὰ ζήσεις μαζί μας εἰρηνικά, ὅπως ἔζησαν καὶ οἱ γονεῖς σου στὸ παρελθόν, ἂς ἔχεις τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ ἐκεῖνοι θεωροῦσαν πατέρες τους τοὺς γονεῖς μου κι ἔτσι τοὺς τιμοῦσαν, ἐνῶ ἔνιωθαν αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλη γιὰ πατρίδα τους. Κράτησε ὅλα τὰ κάστρα ποὺ ἅρπαξες τόσο ἄδικα ἀπὸ ἐμᾶς καὶ φύγε εἰρηνικά. Δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα οὔτε ἐγὼ οὔτε κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τοὺς κατοίκους της νὰ σοῦ παραδώσουμε αὐτὴν τὴν πόλη· γιατὶ ὅλοι μὲ μιὰ ψυχὴ διαλέγουμε ὄχι νὰ λυπηθοῦμε τὴ ζωή μας, ἀλλὰ νὰ πεθάνουμε μὲ ἀπόφαση ὁμόθυμη, προασπίζοντάς την". Μόλις ἄκουσε τὸ μήνυμα

Πῶς ἔγινε ξαφνικὰ δούλη ἡ Κωνσταντίνου Πόλις

Μαρία Τζιάτζη
Καθηγήτρια Βυζαντινῆς Φιλολογίας καὶ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἑλληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Δ.Π.Θ.

Σεβασμιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,
αἰδεσιμώτατοι ἱερεῖς,
ἀγαπητὲς καὶ ἀγαπητοὶ συμπολίτες,

Κάθε φορὰ ποὺ φτάνουμε στὸ τέλος τοῦ Μάη, ἡ μνήμη σεργιανάει ἄθελά μας στὴ Βασιλίδα τῶν Πόλεων. Μᾶς ἀνεβάζει στὰ σκαλοπάτια τῆς Μαγναύρας, μὲ τοὺς σοφούς δασκάλους καὶ τοὺς ἄξιους φοιτητές, μᾶς ταξιδεύει στὰ μακρινὰ παλάτια τῆς Ἄννας τῆς Πορφυρογέννητης, ἀπ' ὅπου εὐαγγελίζεται τὸν Χριστὸ στὸ γένος τῶν Ρώσων, μᾶς ζωντανεύει τὰ ψηφιδωτὰ τῆς Ἁγια-Σοφιᾶς, τὰ σήμαντρα καὶ τὶς καμπάνες της· μᾶς φέρνει στὴν πόλη τοῦ Κωνσταντίνου, ποὺ τῆς ἔλαχε νὰ σμίξει τὴν ἑλληνικὴ σοφία καὶ τὸ κάλλος μὲ τὸ καθάριο φῶς τῆς Ὀρθοδοξίας, τὴν πόλη ποὺ διαλέχτηκε γιὰ νὰ φωτίσει Ἀνατολὴ καὶ Δύση, ἐκείνη ποὺ πρῶτα ἡ ἴδια ἔγινε τὸ φῶς τῆς οἰκουμένης!

Καὶ ἀναρωτιόμαστε: Πῶς ἔγινε ξαφνικὰ δούλη ἡ Κωνσταντίνου Πόλις, ἡ Νέα Ρώμη! Αὐτὴ ποὺ συνύφανε τὴν ἑλληνικὴ ἀρχαιότητα, τὸ ρωμαϊκὸ παρελθόν, μὲ τὴ χριστιανικὴ βασιλεία, τὴ φιλοσοφία καὶ τὸν νομικὸ πολιτισμὸ μὲ τὸ ἐν οὐρανοῖς πολίτευμα.

Ἡ Πόλη ἔπεσε. Ἡ κοσμικὴ ἀκτινοβολία της ἔσβησε. Ἢ καλύτερα: μεταλαμπαδεύτηκε. Μεταλαμπαδεύτηκε ἐκεῖ, ὅπου (σήμερα) δὲν θέλουν νὰ παραδεχθοῦν τὴν προέλευσή της!

Τῇ 29ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Μαΐου μνείαν ποιούμεθα τῶν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐνδόξως πεσόντων (ἂν καὶ ἀτίμως καὶ ἀπανθρώπως σφαγιασθέντων) ὑπερασπιστῶν τῆς Βασιλίδος τῶν Πόλεων, ἐν τῇ εἴθε ὑστέρᾳ αὐτῆς Ἁλώσει, γενομένη ἐν ἔτει 1453ῳ, ἡμέραν Τρίτην, τοῦ Μαΐου τὴν 29ην ἄγοντος, ὑπὸ φύλων βαρβάρων καὶ μισοχρίστων.

Ἄνοιξη τοῦ 1453. Ἡ ὥρα τῆς πολιορκίας ἔχει φτάσει. Ὁ τουρκικὸς στρατὸς περικυκλώνει τὴν Πόλη. Ἀφηγεῖται ὁ ἱστορικὸς τῆς Ἁλώσεως Σφραντζῆς:

«Ὅταν ἔλαμψε ἡ ἄνοιξη, ὁ σουλτάνος ἑτοίμασε στόλο καὶ ἀπέκλεισε μὲ στρατὸ τὴν πόλη. Ἔφεραν καὶ πολλὲς πολιορκητικὲς μηχανές. Ἀπὸ αὐτὲς μερικὲς εἶχαν τόσο μεγάλο μέγεθος, ὥστε νὰ μὴν μποροῦν τὴν καθεμιὰ νὰ τὴ σύρουν σαράντα ἢ καὶ πενήντα ζευγάρια βοδιῶν καὶ περισσότεροι ἀπὸ δύο χιλιάδες ἄνθρωποι. Καὶ στὶς 2 Ἀπριλίου ἔφθασε καὶ ὁ σουλτάνος μὲ ἀναρίθμητο ἱππικὸ καὶ πεζικό. Καὶ μόλις ἦλθε, ἔμπηξε τὴ σκηνή του

εἶχαν ἐφοδιαστεῖ μὲ τρόφιμα ἐπαρκὴ γιὰ ἕνα τρίμηνο, μετὰ τὴν παρέλευση τοῦ ὁποίου θὰ ἱδρύονταν πρατήρια ποὺ θὰ προμήθευαν τὰ εἴδη τους σὲ χαμηλὲς τιμές. Στὸ πλαίσιο τῆς πρόνοιας γιὰ τοὺς πληθυσμοὺς αὐτοὺς ἄνοιξαν ἰατρεῖα στὴν Κομοτηνή, τὴν Ἀλεξανδρούπολη, τὸ Σουφλί, τὸ Διδυμότειχο καὶ τὸ Καραγάτς, ποὺ παρεῖχαν σὲ ὅλους τοὺς κατοίκους (τὸ κείμενο τονίζει τὸ «ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκεύματος») περίθαλψη καὶ φάρμακα, ἐνῶ ἐγκαινιάστηκαν καὶ δύο νοσοκομεῖα, τῆς Ξάνθης καὶ τῆς Ἀλεξανδρούπολης. Στὸν ἀγροτικὸ τομέα, διανεμήθηκε στοὺς καλλιεργητὲς σπόρος σιταριοῦ καὶ κριθαριοῦ καὶ παραγγέλθηκαν 10.000 κουτιὰ μεταξόσπορου· ἀποστέλλονταν, ἐπίσης, βενζινάροτρα καὶ χίλια ἄροτρα, ἐνῶ, ἐντὸς μικροῦ διαστήματος, θὰ διανέμονταν ἀγροτικὰ καὶ στεγαστικὰ βοηθήματα· πρῶτος στόχος ἦταν ἡ ἄμεση οἰκιστικὴ ἀποκατάσταση τῶν κοινοτήτων Κίρκης, Μάκρης, Μαρώνειας καὶ Μπουλούστρας, δηλαδὴ Ἀβδήρων. Ἡ ἀρωγὴ στοὺς ἀστικοὺς πληθυσμοὺς καὶ τὶς ἐμπορικὲς δραστηριότητές τους εἶχε κυρίως ἀνατεθεῖ νὰ τὴν ἀσκήσει ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, μέσω τῆς δανειοδοτικῆς πολιτικῆς τῶν ἐκεῖ ὑποκαταστημάτων της. Ἐξ ἀπόψεως εὐαγῶν ἱδρυμάτων ἀναφέρεται ἡ ἵδρυση ὀρφανοτροφείου καὶ ἀγροτικῆς σχολῆς στὴν Κομοτηνή, οἰκοτροφείου ἀρρένων καὶ βιοτεχνικῆς σχολῆς στὴν Ξάνθη, οἰκοτροφείου θηλέων καὶ διδασκαλείου νηπιαγωγῶν μὲ οἰκοτροφεῖο στὴν Ἀλεξανδρούπολη.

Ὁλοκληρώνοντας τὴν ἀναφορά μας στὰ γεγονότα καὶ τοὺς πρωταγωνιστὲς τῆς ἐνσωμάτωσης τῆς δυτικῆς Θράκης καὶ εἰδικότερα τῆς Κομοτηνῆς στὸν ἑλλαδικὸ κορμό, καταλήγουμε ἀποσταγματικὰ πὼς ἡ ἑλληνικὴ πολιτικὴ γιὰ τὴ δημογραφικὴ παρουσία τῶν Ἑλληνορθοδόξων στὴ δυτικὴ Θράκη εἶχε, ὡς γνωστόν, νὰ ἐξισορροπήσει τὴν πολὺ ἰσχυρότερη ἀριθμητικὰ μουσουλμανικὴ ἀλλὰ καὶ τὴ βουλγαρικὴ ποὺ σαφῶς εἶχε ἐνισχυθεῖ ἐξαιτίας τῆς ὑπαγωγῆς τῆς ἐπαρχίας στὸ βουλγαρικὸ κράτος, τὰ προηγούμενα ἑπτὰ ἔτη. Ἔναντι ὅλων αὐτῶν ἡ ἑλληνικὴ πλευρὰ εἶχε νὰ ἀντιτάξει τὴ μαζικὴ φυγὴ πληθυσμῶν λόγω τῶν συντριπτικῶν βουλγαρικῶν διοικητικῶν μέτρων καὶ τὴν ἔντονη οἰκονομικὴ δραστηριότητα ὅσο καὶ τὴν ἀστικὴ σύνθεση τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν καί, μὲ τὶς προβολὲς αὐτές, ἐπιχείρησε νὰ ἀποδείξει τὴν ἀνάγκη κατακύρωσης τῆς ἐπαρχίας στὴν Ἑλλάδα στὶς συζητήσεις τοῦ Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης.

Ἀργότερα, μετὰ τὴ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ τοῦ 1922 καὶ τὴν παραχώρηση τῆς ἀνατολικῆς Θράκης στὴν Τουρκία, ἡ ἔλευση τοῦ μεγάλου ρωμέικου προσφυγικοῦ ὄγκου, κατέστησε, ἐπώδυνα μέν, ἀναπόδραστα δὲ πλέον, τὴ δυτικὴ Θράκη καὶ ἀπὸ δημογραφικῆς ἀπόψεως ἑλληνικὴ ἐπαρχία, χωρὶς ὅμως ποτὲ νὰ ἀπωλέσει τὸν ψηφιδωτό της χαρακτήρα, ποὺ ἦταν καὶ ὁ πλοῦτος της σὲ ὅλη τὴν πολύπαθη, σχεδὸν παραμυθένια, ἱστορία της.

σει πρὸς κατάληψιν τῆς Γκιουμουλτζίνας, (Κομοτινῆς)... Συμφώνως πρὸς τὴν διαταγὴν ταύτην ἡ Μεραρχία ἐτέθη ἐν πορεία τὴν 3ην πρωινὴν τῆς 14ης, τὴν δὲ 8ην πρωινὴ ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ἔφθασεν ἔξωθι τῆς πόλεως Γκιουμουλτζίνας. Ἡ Ἡμιλαρχία ἥτις προηγεῖτο, παρακάμψασα τὴν πόλιν ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον, προχώρησε μέχρι τῶν βορείων ὑψωμάτων τῆς πόλεως, τὰ δὲ τάγματα τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς, τὸ μὲν ἓν διελθὸν βορείως τῆς Γκιουμουλτζίνας ἐγκατεστάθη ἐν προφυλακαῖς, τὸ δὲ ἕτερον κατέλαβε καὶ ἀπέκλεισεν ἁπάσας τὰς βορείας καὶ ἀνατολικὰς ἐξόδους τῆς πόλεως. Τὸ κύριον σῶμα ἐσταμάτησεν ἔξωθεν τῆς πόλεως, ἵνα κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Στρατηγοῦ Σαρπὺ ἐνεργηθῇ ἡ παράδοσις καὶ ἡ κατάληψις ταύτης. Τὴν αὐτὴν περίπου ὥραν κατέφθασεν ὁ Στρατηγὸς Σαρπὺ μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ του ἐπ' αὐτοκινήτου, ὅστις μετὰ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Μεραρχίας ἐρρύθμισε τὰ τῆς παραδόσεως καὶ τῆς εἰσόδου τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων εἰς τὴν πόλιν. Τὴν 9ην πρωινὴν ὁλόκληρος ἡ κυρία φάλαγξ εἰσήρχετο εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὴν ἐν πορεία σειρὰν τῶν μονάδων καὶ διὰ τῆς κεντρικῆς ὁδοῦ τῆς πόλεως ἐν μέσῳ ἐνθουσιωδεστάτης ὑποδοχῆς τῶν κατοίκων, παρήλασε πρὸ τοῦ Στρατηγοῦ Σαρπύ. Τὸ Στρατηγεῖον τῆς Μεραρχίας ἐγκατεστάθη ἐντὸς τῆς πόλεως, αἱ Γαλλικαὶ φρουραὶ ἀντεκατεστάθησαν δι' Ἑλληνικῶν τοιούτων καὶ ἐστρατωνίσθησαν εἰς τοὺς ἐν τῇ πόλει ὑπάρχοντας στρατῶνας...».

Ἕνα κεφαλαιῶδες ζήτημα ποὺ πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολήσει στὸ σημεῖο αὐτό, εἶναι ἡ ἐργώδης προσπάθεια τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας γιὰ τὴν παλιννόστηση καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῶν δυτικοθρακῶν προσφύγων ποὺ εἶχαν ἐξαναγκαστεῖ νὰ ἐγκαταλείψουν τὶς ἑστίες τους ἐξαιτίας τῆς πολιτικῆς τῆς Βουλγαρίας, στὸ χρονικὸ διάστημα 1913-1918.

Μέχρι τοὺς πρώτους μῆνες τοῦ 1920, οἱ πρόσφυγες οἱ ὁποῖοι εἶχαν καταφύγει στὴ Μακεδονία καὶ εἶχαν ἤδη ἐπιστρέψει στὴ δυτικὴ Θράκη, εἶχαν ἀνέλθει συνολικὰ στὸν ἀριθμὸ τῶν 22.598, σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ Ὑπουργείου Περιθάλψεως. Ὡστόσο, στὸν ἀναλυτικὸ πίνακα ποὺ συντάχθηκε βάσει τῶν στοιχείων τοῦ ἰδίου Ὑπουργείου, τὸ ἀθροιστικὸ σύνολο συμποσοῦται στὶς 21.996 ψυχές, δίχως νὰ διευκρινίζεται ἡ αἰτία τῆς διαφορᾶς τῶν 602 ἀνθρώπων, ἂν βεβαίως τοῦτο δὲν ὀφείλεται σὲ τυπογραφικὴ ἀβλεψία, ὅπερ καὶ τὸ πιθανότερο. Ἀξιοσημείωτο εἶναι ὅτι οἱ μισοὶ σχεδὸν ἀπὸ τοὺς παλιννοστήσαντες δὲν δήλωσαν ἀκριβὴ τόπο καταγωγῆς, χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ ἀποσαφηνιστεῖ, ἂν αὐτὸ γίνεται ἀπὸ σκόπιμη παράλειψη ἢ προῆλθε ἀπὸ τὴ γενικότερη σύγχυση καὶ τὴ μὴ αἴτηση καὶ τήρηση λεπτομερῶν στοιχείων.

Ἐρχόμενοι, τώρα, στὴ συνολικὴ προοπτικὴ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν προσφύγων, περαιτέρω πληροφόρηση γιὰ τὸ θέμα λαμβάνουμε ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ ἡμερήσιο Τύπο. Συγκεκριμένα, δώδεκα ἡμέρες ἀφότου κατελήφθη ὁλόκληρη ἡ δυτικὴ Θράκη ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ στρατό, πραγματοποίησαν περιοδεία στὴ νέα ἐπαρχία ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ ὑπουργείου Περιθάλψεως καὶ προσωπικὴ ἐπιλογὴ τοῦ Βενιζέλου, Νίκος Καζαντζάκης, καὶ ὁ κυβερνητικὸς ἐπίτροπος Θεοδωρίδης ποὺ συντόνιζε ἐπιτόπου τὸ κυβερνητικὸ ἔργο. Ὁ Καζαντζάκης δήλωσε ὅτι, παρὰ τὶς ὅποιες δυσκολίες, ἡ παλιννόστηση συνεχιζόταν. Ἐπίσης, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς συνόψισε καὶ τὸ σύνολο τῶν μέτρων ἀποκαταστάσεως: οἱ πρόσφυγες

Ὑποδοχὴ τῶν ἀπελευθερωτικῶν Ἑλληνικῶν Στρατευμάτων ἀπὸ Κομοτηναίους μπροστὰ ἀπὸ τὴν Τσανάκλειο Σχολή. Προέλευση: Θρακικὴ Ἐπετηρίδα, *τόμ. 1, ΜΟΚ, Κομοτηνὴ 1980, πίνακας 5α.*

μάχων στὸ ζήτημα τῆς δίκαιης καὶ ἀμερόληπτης ἀντιμετώπισης τῶν πυκνῶν μουσουλμανικῶν μαζῶν τῶν παραπάνω περιοχῶν.

Εἰδικὰ γιὰ τὴ δυτικὴ Θράκη ὁ Βαμβακᾶς, ὄντας ὁ ἴδιος κοινωνὸς τῆς ὀθωμανικῆς πολιτικῆς κουλτούρας, βαθὺς γνώστης τῶν μουσουλμανικῶν ἰδιαιτεροτήτων καὶ συντηρώντας ἕνα ἐνεργό, ἐξ ὅσων ὁ ἴδιος ἰσχυρίζεται, δίκτυο προσωπικῶν ἐπαφῶν μὲ ἡγετικοὺς παράγοντες τῆς μειονότητας, μποροῦσε νὰ διερμηνεύσει καὶ νὰ ὑλοποιήσει αὐθεντικότερα τὶς ἰδέες τοῦ Βενιζέλου γιὰ τὸν ἤπιο τρόπο ποὺ τὸ κράτος ἔπρεπε νὰ ἐπικαθίσει καὶ νὰ παγιώσει τὶς ἐξουσιαστικὲς δομές του στὴ νέα ἐπαρχία.

Ἀπὸ τακτικῆς ἀπόψεως, οἱ ἑλληνικὲς ἀρχὲς στὴ δυτικὴ Θράκη ξεκίνησαν νὰ ἀσκοῦν τὴν ἐξουσία τους μὲ τὴ στρατιωτικὴ κατάληψη τῶν «κύκλων» τῆς Κομοτηνῆς καὶ τοῦ Καραγὰτς στὸν Ἕβρο. Οἱ δύο δυτικοθρακικὲς πόλεις, Κομοτηνὴ καὶ Ἀλεξανδρούπολη, καταλήφθηκαν σχεδὸν ταυτόχρονα. Ἡ στρατιωτικὴ προώθηση ἀποδίδεται μὲ λιτότητα καὶ ἀκρίβεια ὕφους ἀπὸ τὴν ἐπίσημη ἱστορία τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ, κατὰ λέξη, ὡς ἑξῆς:

«Τὴν 12ην Μαΐου ἡ Μεραρχία Σερρῶν... ἐξέδωκε Διαταγὴν Ἐπιχειρήσεων δυνάμει τῆς ὁποίας αὕτη θὰ ἐτίθετο ἐν κινή-

παρασκηνιακὲς λόγω τοῦ ἔντονα πανηγυρικοῦ κλίματος τῶν ἡμερῶν τοῦ Μαΐου τοῦ 1920. Ἡ σύγκρουση περὶ ἧς ὁ λόγος, λαμβάνει χώρα στὸ ἐσωτερικὸ τῆς βενιζελικῆς κυβερνητικῆς παράταξης καὶ ἀναμιγνύεται σὲ αὐτήν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀφανῶς καὶ ἕνας τρίτος παράγων. Τὰ δύο διαφωνοῦντα μέρη τῆς βενιζελικῆς παράταξης εἶναι ἀφ' ἑνὸς οἱ Ἀμυνίτες ἀξιωματικοί, διοικητὲς τῶν σχηματισμῶν ποὺ συμμετεῖχαν στὴν ὁλοκλήρωση τῆς κατάληψης τῆς δυτικῆς Θράκης, μὲ προεξάρχοντα, κατὰ τὴ μαρτυρία τῶν πηγῶν, τὸν ἐπικεφαλῆς τῆς μεραρχίας Σερρῶν, ὑποστράτηγο Κωνσταντίνο Μαζαράκη-Αἰνιάνα. Στὴν ἄλλη πλευρὰ ἦσαν οἱ πολιτικοὶ παράγοντες τοῦ βενιζελισμοῦ μὲ κορυφαῖο ἐκφραστὴ τῶν ἀπόψεών τους τὸν πρῶτο Γενικὸ Διοικητὴ Θράκης, τὸν Χαρίσιο Βαμβακᾶ.

Στὴ διελκυστίνδα αὐτὴ οἱ στρατιωτικοὶ εἶχαν μὲ τὸ μέρος τους, πιθανότατα, ὅπως μποροῦμε νὰ ἐξαγάγουμε ἀπὸ ἀνώνυμες διαρροὲς στὸν Τύπο καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάλογη περίπτωση τῆς Σμύρνης, τοὺς ἐπικεφαλῆς τῶν ἑλληνορθόδοξων κοινοτήτων τῆς περιοχῆς. Οἱ μὲν στρατιωτικοὶ παράγοντες εἶχαν τὴν πεποίθηση, ὅτι ὁ ρόλος τους ἐπεκτεινόταν πέρα ἀπὸ τὸν ἐπιτελικὸ σχεδιασμό, τὴν τακτικὴ ὀργάνωση τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν τήρηση τῆς τάξης στὴ ζώνη εὐθύνης τους, ἀκόμη παραπέρα μέχρι καὶ τὸν χειρισμὸ ζητημάτων γιὰ τὴ διασφάλιση τῆς ἐπιβολῆς τῆς ἑλληνικῆς ἔννομης τάξης στοὺς συνοίκους πληθυσμούς, τὴν ἀποκατάσταση τῶν παλιννοστούντων προσφύγων, μέχρι ἀκόμη καὶ σὲ θέματα οἰκονομικῆς φύσεως, ὅπως ἡ ρύθμιση νομισματικῶν ἰσοτιμιῶν. Τὸ πνεῦμα ποὺ διεῖπε τὶς ἐνέργειές τους ὑπαγόρευε μία πιὸ δραστικὴ γραμμὴ μὲ τὴ λήψη αὐστηρότερων μέτρων γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας, μέσω τῆς ἐξ ἀρχῆς δυναμικῆς ἐπιβολῆς τῶν κρατικῶν μηχανισμῶν, στοιχεῖο ποὺ ἀντανακλᾶται καὶ στὴν πρόθεση τῆς ἐπιβολῆς στρατιωτικοῦ νόμου.

Ὁ πρῶτος Γενικὸς Διοικητὴς τῆς Θράκης Χαρίσιος Βαμβακᾶς.

Στὸν ἀντίποδα αὐτῆς τῆς ἄποψης, οἱ πολιτικοὶ συνεργάτες τοῦ Βενιζέλου, μὲ προεξάρχοντα τὸν Χαρίσιο Βαμβακᾶ, ἦσαν σαφῶς οἱ αὐθεντικότεροι ἑρμηνευτὲς τῶν ἰδεῶν τοῦ πρωθυπουργοῦ ποὺ συνιστοῦσε τὴν ὁδὸ τῆς μετριοπάθειας διὰ τῆς συνεργασίας καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν μειονοτικῶν δικαιωμάτων τοῦ μουσουλμανικοῦ, προπάντων, πληθυσμοῦ. Βεβαίως, ὁ Βενιζέλος εἶχε πανοραματικὴ ἀντίληψη τοῦ κάδρου μὲ τὶς δυσκολίες στὶς ὑπὸ ἑλληνικὴ διοίκηση περιοχές, δηλαδὴ τὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ τὴν ἀνατολικὴ Θράκη, ὅπως καὶ στὴν ἄρτι ἐνσωματωθεῖσα δυτικὴ Θράκη, καθὼς ἀντιμετώπιζε τὶς διαρκῶς ἐγειρόμενες ἐνστάσεις καὶ τὴν καχυποψία τῶν Συμ-

Ἀμέσως μετά, στὶς 22 Ὀκτωβρίου, ὁ στρατηγὸς Charpy διορίζεται ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγο Franchet d'Esperey, ἁρμοστὴ τῆς δυτικῆς Θράκης, ὅπως προβλεπόταν στὸ ἄρθρο 48 τῆς συνθήκης εἰρήνης τοῦ Neuilly μὲ τὴ Βουλγαρία. Ὑπὸ τὶς διαταγές του ἐτίθεντο ὄχι μόνον τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα καὶ οἱ στρατιωτικὲς ὑπηρεσίες ποὺ στάθμευαν στὴ ζώνη εὐθύνης του, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ οἱ ὑπάλληλοι ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν, οἱ ὁποῖοι ἀσκοῦσαν κάποιο καθῆκον στὴν ἐν λόγω περιοχή.

Ὡς ἐκ τούτου, τὸ ἔργο ποὺ ἀνατέθηκε στοὺς Συμμάχους στὴ δυτικὴ Θράκη ἦταν ἡ ἐπιβολὴ τῆς πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς τάξης. Μετὰ τὴ λήξη τῆς Διασυμμαχικῆς κατοχῆς, ἐπακόλουθο τῆς ἀπόφασης τῆς Διάσκεψης τοῦ Σὰν Ρέμο γιὰ παραχώρηση τῆς δυτικῆς Θράκης στὴν Ἑλλάδα, τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1920, ἀκολούθησε ἡ στρατιωτικὴ κατάληψη, ἡ ἐγκατάσταση καὶ ἀνάληψη ὑπηρεσίας ἀπὸ τὶς ἑλληνικὲς πολιτικὲς καὶ διοικητικὲς ἀρχὲς συγκεκριμένα, ταυτοχρόνως σχεδὸν τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γάλλων, ὁ πολιτικὸς διοικητὴς Χαρίσιος Βαμβακᾶς ἔσπευσε νὰ ἐκδώσει προκήρυξη, ἀπευθυνόμενη στὰ σύνοικα στοιχεῖα, ἑλληνικὸ καὶ μουσουλμανικό, σὲ πανομοιότυπα κείμενα, διαπνεόμενα ἀπὸ τὸ ἴδιο πνεῦμα μὲ ἐκεῖνα τοῦ Βενιζέλου, ποὺ ἐξέδωκε γιὰ τὴν κατάληψη τῆς Σμύρνης, τὸ προηγούμενο ἔτος.

Στὴν προκήρυξη ἐπισημαίνεται ἡ διάχυτη προσπάθεια τοῦ συντάκτη νὰ τονίσει τὸ συμφιλιωτικὸ ἔργο τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν «ἀδιακρίτως φυλῆς ἢ θρησκεύματος» κατὰ τὸ κλισέ. Παραλλήλως, δίδεται ἔμφαση στὸν σεβασμὸ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τῶν Μουσουλμάνων, ἐνῶ δὲν διαλανθάνει τῆς προσοχῆς ὁ ὑπαινιγμὸς ἐναντίον τῶν Βουλγάρων γιὰ τὴ μετατροπὴ τεμενῶν σὲ ἐκκλησίες, κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα μετὰ τὴ λήξη τῶν Βαλκανικῶν πολέμων, τὸ 1913, μέχρι τὸ τέλος τοῦ Α΄ Παγκοσμίου, τὸ 1918. Ἡ βραχυχρόνια κατάληψη τῆς Θράκης ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ στρατὸ κατὰ τὸν Β΄ Βαλκανικὸ πόλεμο, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1913, μέχρι τὴν ὑπογραφὴ τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου, εἶναι γιὰ τὸν Βαμβακᾶ τὸ ἔμπρακτο πεδίο ἀπόδειξης τῆς αὐτολεξεί: φιλοδικαίας καὶ ἐκπολιτιστικῆς ἀποστολῆς του.

Ἀκολούθως, ἡ ἔκκληση γιὰ ἐγκατάλειψη τῶν παλαιότερων διαφορῶν ποὺ χώριζαν τὶς ἐθνοθρησκευτικὲς κοινότητες μοιάζει μὲ προσπάθεια διαχωρισμοῦ τῆς πραγματικότητας τῆς δυτικῆς Θράκης σὲ σχέση μὲ τὴ διαμορφούμενη κατάσταση στὴν ἀνατολικὴ Θράκη καὶ κυρίως στὴ Μικρὰ Ἀσία, ὅπου οἱ συνεχιζόμενες ἐπιχειρήσεις συνιστοῦσαν μία ζοφερὴ ἀντιπαράθεση. Ὁ στρατιωτικὸς νόμος καὶ ἡ λειτουργία τῶν στρατοδικείων ἐπισείεται ὡς ἀπειλὴ γιὰ τυχὸν πράξεις ἀντεκδικήσεων. Ἡ παλιννόστηση τῶν προσφύγων συνιστοῦσε κρίσιμο σημεῖο, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ παρουσία τοῦ στρατοῦ τοὺς ἔδιδε τὴ δυνατότητα νὰ αἰσθανθοῦν καὶ πάλι ἰσχυροὶ στὴν προβολὴ ἐπανορθωτικῶν διεκδικήσεων καὶ πράξεων αὐτοδικίας, γι' αὐτὸ καὶ τονίζεται ὅτι: εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται νὰ θίξῃ ἀτιμωρητί, εἴτε λόγοις, εἴτε ἔργοις, τινὰ τῶν συμπολιτῶν του. Στὸ σημεῖο αὐτὸ θεωροῦμε χρήσιμη μία σύντομη ἐπισκόπηση σὲ κάποιες σοβαρὲς τριβὲς οἱ ὁποῖες παρατηρήθηκαν ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς ἑλληνικῆς πολιτικοστρατιωτικῆς ἡγεσίας ποὺ ἐπιφορτίστηκε μὲ τὴν ἐμπέδωση τῆς ἑλληνικῆς κρατικῆς κυριαρχίας στὴν ἐπαρχία, ἂν καὶ οἱ διενέξεις αὐτὲς μᾶλλον ἔμειναν

Στιγμιότυπο ἀπὸ Συνεδρίαση τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Δυτικῆς Θράκης σὲ αἴθουσα τοῦ σημερινοῦ Στρατιωτικοῦ Μουσείου. Προέλευση: Συλλογὴ φωτογραφιῶν Τριαντάφυλλου Παπαδάκη – Χρήστου Χατζηπέμου.

στὴν κυβέρνηση τῆς Σόφιας, ὡς καὶ νὰ διασφαλίσει τὴν ἐκτέλεσή της.

Ἡ περίοδος κατοχῆς τῆς «Διασυμμαχικῆς Θράκης», ὑπὸ γαλλικὴ ἐντολή, θὰ διαρκοῦσε περίπου ἑπτὰ μῆνες, ἀπὸ τὶς 10 Ὀκτωβρίου 1919, μέχρι τὶς 28 Μαΐου 1920, ἡμεροχρονολογία κατὰ τὴν ὁποία τὰ ἐν λόγω ἐδάφη θὰ ἀποδίδονταν στὴν Ἑλλάδα. Σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες τοῦ ἐπικεφαλῆς τῆς Στρατιᾶς τῆς Ἀνατολῆς, ὁ Διοικητὴς τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων στὴ Βουλγαρία ἀνακοίνωσε στὸν Πρόεδρο τῆς Βουλγαρικῆς κυβέρνησης τὶς ἀποφάσεις τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου γιὰ τὴ δυτικὴ Θράκη, στὶς 8 Ὀκτωβρίου 1919. Ἐξάλλου, ὁ Γενικὸς Διοικητὴς ἀνέθεσε στὸν στρατηγὸ Charles Antoine Charpy νὰ προχωρήσει, ἄνευ χρονοτριβῆς, στὴν ἐκκένωση τῆς ἐπαρχίας ἀπὸ τὰ βουλγαρικὰ καὶ τὴν κατάληψή της ἀπὸ συμμαχικὰ στρατεύματα. Ἕως τὴν 25η Ὀκτωβρίου, ἡ στρατιωτικὴ κατάσταση στὰ ἐδάφη ποὺ εἶχαν ἀνατεθεῖ στὴ γαλλικὴ διοίκηση εἶχε ὡς ἑξῆς: ἡ κατεχόμενη περιοχὴ χωρίστηκε σὲ δύο κύκλους, αὐτοὺς τῆς Κομοτηνῆς καὶ τοῦ Καραγὰτς –παλαιᾶς Ὀρεστιάδας, στὸ τρίγωνο δεξιὰ τῆς ὄχθης τοῦ Ἕβρου, ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη–, ἐνῶ καθένας ἀπὸ τοὺς δύο κύκλους τέθηκε ὑπὸ τὴν ἀρχηγία ἑνὸς Γάλλου συνταγματάρχη, καὶ μία τρίτη Περιφέρεια, αὐτὴ τῆς Ξάνθης, ἐλεγχόμενη ἀπὸ τὴν 9η ἑλληνικὴ Μεραρχία.

Τεῦχος 30ο • Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 2021

«Ἡ μνήμη τῆς "Κλειοῦς" στὴ Θράκη τοῦ 1920 – Πολιτικοστρατιωτικὰ συμβάντα καὶ ἀποκατάσταση τῶν προσφύγων»

Ἰωάννης Μ. Μπακιρτζῆς
Ἀναπληρωτὴς Καθηγητὴς
τοῦ Τμήματος Ἱστορίας & Ἐθνολογίας τοῦ Δ.Π.Θ.

Καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἡ Θράκη στὸ σύνολό της ἀποτέλεσε πεδίο ἔντονων διεκδικήσεων, διεργασιῶν, συγκρούσεων, ἐποικισμῶν καὶ δημογραφικῶν μεταβολῶν. Κατ' ἀκολουθίαν αὐτῆς τῆς διαπίστωσης, ὑπογραμμίζουμε τὴν ἔλξη ποὺ ἄσκησε εἰδικῶς τὸ νοτιοδυτικὸ τμῆμα τῆς εὐρύτερης περιοχῆς, τὸ ἐκτεινόμενο μεταξὺ Νέστου καὶ Ἔβρου, μετὰ τὸ τέλος τοῦ Α΄ Παγκοσμίου πολέμου, τὸν Νοέμβριο τοῦ 1918, τμῆμα γιὰ τὸ ὁποῖο ἐκδήλωσαν ἐνδιαφέρον τόσο οἱ ἡττημένοι τοῦ Α΄ Παγκοσμίου πολέμου Ὀθωμανοὶ καὶ Βούλγαροι, μὲ πολὺ μικρότερες φυσικὰ δυνατότητες ὑποστήριξης τῶν διεκδικήσεών τους, ὅσο καὶ οἱ Ἕλληνες, λόγω τῆς πληθυσμιακῆς σύνθεσης τῆς ἐπαρχίας καὶ τῆς συμμετοχῆς τους στὴν πλευρὰ τῶν νικητῶν, ἀκόμη καὶ οἱ Γάλλοι ποὺ ἐπεδίωξαν τὸ καθεστὼς τοῦ προτεκτοράτου μέσω Ἐντολῆς (Mandate). Ἀναφορικὰ μὲ τὴν προαναφερθεῖσα πληθυσμιακὴ σύνθεση τῆς ἐν λόγω γεωγραφικῆς ἑνότητας, ἐπισημαίνεται ὅτι στὸ Βιλαέτι τῆς Ἀδριανούπολης, τῆς μεγάλης ὀθωμανικῆς ἐπαρχιακῆς θρακικῆς διοίκησης, στὸ ἀνατολικό του τμῆμα, ἦταν εὐδιάκριτο, ὅτι οἱ Ἑλληνορθόδοξοι ἀποτελοῦσαν, μὲ διαφορά, τὴν ἐπικρατέστερη ὁμάδα. Μέχρι τὸ 1913 ὑπῆρχαν περισσότεροι Ἕλληνες στὴν ἀνατολικὴ Θράκη ἀπὸ ὅσοι στὴν Ἀττική, καὶ περισσότεροι στὴν Κωνσταντινούπολη ἀπὸ ὅσοι στὴν Ἀθήνα. Οἱ κύριες κοινότητές τους ἐντοπίζονταν κυρίως στὰ σαντζάκια τῆς Καλλίπολης καὶ τῆς Τσατάλτζας, ποὺ βρίσκονταν πολὺ κοντὰ στὴν ὀθωμανικὴ πρωτεύουσα, ἀντιθέτως, δυτικὰ τοῦ Ἕβρου ἦσαν μειονότητα, κατὰ μῆκος τῶν ἀκτῶν τοῦ Αἰγαίου, στὴν κοιλάδα τοῦ Ἕβρου, ἢ σὲ πόλεις ὅπως ἡ Ξάνθη, ἡ Κομοτηνὴ καὶ τὸ Ντεντέαγατς, δηλαδὴ ἡ Ἀλεξανδρούπολη, καὶ στὴν ὕπαιθρο γύρω ἀπὸ αὐτές.

Στὴν ἐξέλιξη τῶν γεγονότων ἀμέσως μετὰ τὴ λήξη τοῦ Α΄ Παγκοσμίου πολέμου, ἡ δυτικὴ Θράκη τίθεται ὑπὸ Διασυμμαχικὴ Κατοχὴ καὶ τὸ καθεστὼς αὐτὸ συνιστᾶ ἐνδιάμεσο status, μέχρι τὴν ὁριστικὴ ἐπιδίκασή της. Οἱ ἐκκενωθεῖσες ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους περιοχές, ὑπὸ τὴν ὀνομασία «Διασυμμαχικὴ Θράκη – Thrace interalliée», θὰ διοικοῦνταν ἀπὸ τὴ Γαλλία, ἐξ ὀνόματος τῶν Δυνάμεων τῆς Ἀντάντ, καὶ ὁ γενικὸς Διοικητὴς τῶν Συμμαχικῶν Στρατευμάτων τῆς Ἀνατολῆς, Franchet d'Esperey, ἐπιφορτίστηκε νὰ κοινοποιήσει τὴν ἀπόφαση τοῦ Ἀνωτάτου Συμμαχικοῦ Συμβουλίου

τον, ἐνῶ τὸ ἀριστερὸν κρατεῖ σφικτὰ εἰλητάριον. Ὡστόσο τὸ σχῆμα τοῦ Κυρίου εἶναι σεμνόν, ἡ δὲ ὄψις Του τεθλιμμένη, διότι κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον, "ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν". Οἱ βράχοι εἶναι βαρεῖς καὶ μαυριδεροί, διὰ τὸ βαρὺ καὶ πένθιμον τῆς ὑποθέσεως. Καὶ τὸ φαράγγι στενὸν καὶ ἀπότομον, διὰ νὰ μεταδίδει εἰς τὸν θεώμενον τὴν εἰκόνα, τὸν φόβον ὅπου ἔνοιωσαν οἱ πέτρες κρουσμένες ἀπὸ τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου, ὅπου ἐκραύγασε: "Λάζαρε, δεῦρο ἔξω"».

Αὐτὴ λοιπὸν ἡ τόσο ἀναλυτικὴ ἀνάγνωση τῆς εἰκόνας ἀπὸ τὸν Κόντογλου μᾶς δίνει τὴ δυνατότητα νὰ ἐννοήσουμε τὰ μηνύματα ποὺ θέλει ὁ εἰκονογράφος νὰ καταγράψει εἰκαστικὰ στὸ θαῦμα τῆς ἐγέρσεως τοῦ Λαζάρου. Ἡ στάση τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ δυναμικὴ κίνησή του δείχνει ἀκριβῶς τὴ θεότητά του, ἡ ὁποία διὰ τοῦ λόγου δίδει ζωή, ὡς ὁ μόνος ζωοδότης. Ἡ στάση τοῦ Λαζάρου πού ὄντας ἀκόμη στὰ νεκρικὰ σάβανα σκύβει εὐλαβικὰ τὴν κεφαλή του, εἰς ἔνδειξη ὑπακοῆς στὸν ζείδωρο λόγο: «Λάζαρε, δεῦρο ἔξω», φανερώνει δὲ τὴν ἀποδοχὴ ὅτι ὁ Χριστὸς ἐλέγχει τὰ παρόντα καὶ τὰ ἔσχατα. Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ Παντοκρατορικὴ στάση τοῦ Χριστοῦ στὴν εἰκόνα καὶ ἡ δυναμικὴ κίνηση τοῦ χεριοῦ ποὺ εὐλογεῖ καὶ χαρίζει ζωή.

Τὰ γεγονότα τῶν ἀναστάσεων ποὺ ἔκανε ὁ Κύριος (ἀνάσταση τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας εἰς Ναΐν καὶ ἡ ἀνάσταση τῆς κόρης τοῦ Ἰαείρου) ἦταν σύμβολα καὶ προάγγελοι καὶ τῆς δικῆς Του ἀναστάσεως. Τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐπηρέασαν καὶ τὸν χρόνο, ὁ ὁποῖος παίρνει τὴν ἐσχατολογική του διάσταση καὶ ἡ πίστη συνδέεται μὲ τὴν αἰωνιότητα. Γιὰ αὐτὸ ὁ Κύριος διακήρυξε ὅτι ὅποιος πιστεύει σὲ μένα, ζεῖ ἀπὸ τώρα τὴ μελλοντικὴ ἀνάσταση τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Ἡ δὲ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου, εἶναι σύμβολο καὶ προμήνυμα τῆς κοινῆς ἀνάστασης ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

Κορυφαῖα γεγονότα τῆς πίστεώς μας, ὅπως τὰ Πάθη καὶ ἡ Ἀνάσταση, δομοῦν καὶ σὲ μεγάλο βαθμὸ καθορίζουν πολλὰ ποιητικὰ ἔργα. Ἀνάμεσα στοὺς ποιητὲς ποὺ ἐμπνεύστηκαν ἀπὸ τὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα διακρίνουμε τὸν ἐθνικό μας ποιητὴ Διονύσιο Σολωμὸ ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ποιητὲς τῆς γενιᾶς τοῦ ’30, τῆς προπολεμικῆς καὶ τῆς μεταπολεμικῆς γενιᾶς, ὅπως ὁ Κώστας Βάρναλης, ὁ Ἄγγελος Σικελιανός, ὁ Γιάννης Ρίτσος, ὁ Νικηφόρος Βρεττάκος.

Τὸ Πάσχα εἶναι ἡ Ἄνοιξη, ἡ ἀνάσταση τῆς καινούργιας ζωῆς σὲ ὅλη τὴ θεϊκὴ Δημιουργία. Εἶναι μεγάλη γιορτὴ καὶ λαμπρὸ πανηγύρι. Αὐτὴν τὴν ἀνοιξιάτικη διάσταση τοῦ Πάσχα μᾶς ἀναγγέλλει ἕνα ὑπέροχο τροπάριο ἀπὸ τὴν ὑμνολογία τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ: *Σήμερον ἔαρ μυρίζει καὶ καινὴ κτίσις χορεύει* [...]. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀνοιξιάτικη-ἀναστάσιμη διάσταση ἐμπνέεται πιθανότατα ὁ Σεφέρης, λέγοντας ὅτι: «Ἡ ὑψηλότερη μορφὴ τῆς ἄνοιξης ποὺ ξέρω: μία ἑλληνικὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα» γιὰ νὰ συμπληρώσει τὸν Ἐλύτη ποὺ ἔγραψε: «Τὴν ἄνοιξη δὲν τὴν βρῆκα τόσο στοὺς ἀγροὺς ἢ ἔστω σ’ ἕναν Μποτιτσέλλι ὅσο σὲ μία Βαϊοφόρο κόκκινη».

Τὴν ἄνοιξη λοιπὸν τῆς Ἀνάστασης, τὴν ἄνοιξη τῶν ποιητῶν ἀξίζει νὰ τὴ λογαριάζουμε, γιατὶ Ἐκεῖνος μᾶς τὴν ἄφησε ὡς ἀφορμὴ γιὰ νὰ Τὸν θυμόμαστε! Ὁλοκληρώνοντας, μέσα ἀπὸ τὶς ἐπιλεγμένες ποιητικὲς ἀναφορὲς στὸ Θεῖο Δράμα, καταλήγουμε στὴν ἐπιβεβαίωση τῆς ἐπιρροῆς του στὴν ψυχὴ καὶ τὸ ἔργο τῶν ποιητῶν, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀναμφισβήτητη ἀνάγκη τους νὰ καταστήσουν τὸ μήνυμα τῶν Παθῶν, καὶ τῆς Ἀνάστασης ποὺ ἀκολουθεῖ, διαχρονικό, ἀκατάλυτο καὶ ἄμεσα συνυφασμένο μὲ τὴν ὕπαρξή μας.

Τεῦχος 30ο • Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 2021

6

τὸ ἀντικρυνὸν μέρος, τάφος λαξευμένος εἰς τὸν βράχον καὶ μέσα εἰς αὐτὸν ὁ Λάζαρος τυλιγμένος μὲ λωρίδας, μὲ κειρίας, ὅπως εἶναι γραμμένον εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, στέκεται εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ τάφου, χλωμὸς καὶ μὲ ὄψιν βασανισμένην, νέος εἰς τὴν ἡλικίαν, μὲ μαῦρο γένειον. Καὶ ἕνας ἄνθρωπος σηκώνει τὴν πλάκα τοῦ τάφου καὶ τὴν παραμερίζει, καὶ ἕτερος ξετυλίγει τὸν νεκρὸν ἀπὸ τὰ σάβανα. Ἀνάμεσα εἰς τὰ βουνά, ὀπίσω ἀπὸ μίαν ράχην, φαίνεται τὸ κάστρον τῆς Βηθανίας καὶ πλῆθος Ἑβραίων ὁποῦ ἐβγαίνουν ἀπὸ τὴν καστρόπορταν βλέποντες καὶ θαυμάζοντες, καὶ κάποιοι ἀπὸ αὐτοὺς φράζοντες μὲ τὸ ροῦχον των τὲς μύτες των διὰ τὴν μυρουδιὰν τοῦ νεκροῦ, ὅπου ἦτο τετραήμερος. Ὁ Χριστὸς στέκεται μὲ ἁπλὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς θεϊκῆς ἐξουσίας. Τὸ βλέμμα Του, ἀτάραχον καὶ ἀστραφτερόν, ἐβγαίνει μὲ δύναμιν. Τὸ δεξιὸν χέρι Του ὡσὰν νὰ δίδει προσταγὴν εἰς τὸν θάνα-

Λάζαρος ὁ φίλος τοῦ Χριστοῦ

Εὐάγγελος Τσουκάρας
Θεολόγος-Φιλόλογος

Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ ὁλοκληρώνεται καὶ καταλήγει σὲ δύο λαμπρὲς ἑόρτιες ἡμέρες. Εἶναι τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου, κατὰ τὸ ὁποῖο μνημονεύουμε τὴν ἔγερση τοῦ ἐπιστήθιου φίλου τοῦ Χριστοῦ Λαζάρου καὶ ἡ Κυριακὴ τῶν Βαΐων, ποὺ ἑορτάζουμε τὴ θριαμβευτικὴ εἴσοδο τοῦ Χριστοῦ στὰ Ἱεροσόλυμα ἕξι ἡμέρες πρὶν προδοθεῖ καὶ ὑποστεῖ τὸν σταυρικὸ θάνατο. Κατὰ τὶς δύο αὐτὲς λαμπρὲς ἡμέρες ἡ Ἐκκλησία μᾶς ἀποκαλύπτει τὸ αὐθεντικὸ νόημα τῆς ἐθελούσιας θυσίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ λυτρωτικοῦ Του θανάτου, πρὶν εἰσέλθουμε στὴ θλίψη καὶ τὸ σκοτάδι τοῦ πάθους, πρὶν ξαναγίνουμε μάρτυρες τῆς ὀδύνης τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς βρισκόταν μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ ὅταν πέθανε ὁ Λάζαρος καὶ τέσσερις ἡμέρες ἀργότερα ἔφτασε στὴ Βηθανία ὅπου συνάντησε τὶς ἀδελφὲς τοῦ Λαζάρου, Μάρθα καὶ Μαρία. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐξιστορεῖ μὲ λεπτομέρειες αὐτὴ τὴ συνάντηση. Εἶναι ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρον τὸ ὅτι περιγράφει τὸν θάνατο ἑνὸς ἀνθρώπου ὡς κατάσταση ὕπνου, ἐνῶ τὴν ἀνάσταση ὡς ἔγερση ἐκ τοῦ ὕπνου. Ἡ ἀναφορὰ τῆς Καινῆς Διαθήκης στὸν θάνατο τοῦ ἀνθρώπου ὡς ὕπνου δὲν σημαίνει ὅτι ἔχουμε κάποιον ὑποθετικὸ θάνατο. Στὴν περίπτωση τοῦ Λαζάρου, ὁ ἱερὸς συγγραφέας ὁμιλεῖ μὲ πολὺ ρεαλισμὸ καὶ τονίζει ὅτι ὁ νεκρὸς εἶναι ἤδη «τετραήμερος » στὸν τάφο του καὶ μάλιστα ὅτι ἔχει προχωρήσει ἡ ἀποσύνθεση καὶ ὄζει. Τὰ γεγονότα στὴ συνέχεια πραγματοποιοῦνται μπροστὰ στὰ μάτια πλήθους ἀνθρώπων, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι ἐξαιρετικὰ δύσπιστοι καὶ κατέχονται ἀπὸ κριτικὴ διάθεση. Ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου δὲν εἶναι φανταστική, ἀλλὰ πραγματική. Ὁ Λάζαρος ἐγείρεται καὶ βαδίζει πρὸς τοὺς οἰκείους, τρώει καὶ πίνει, συναναστρέφεται ἐντελῶς φυσιολογικὰ μὲ τοὺς ἄλλους καὶ δείχνει σὰν νὰ μὴν ἔχει συμβεῖ σὲ αὐτὸν τὸ τραγικὸ γεγονὸς τοῦ θανάτου.

Τὸ θέμα τῆς εἰκονογραφικῆς ἀπόδοσης τοῦ ἁγίου Λαζάρου τοῦ τετραημέρου καὶ φίλου τοῦ Χριστοῦ καὶ ἰδιαίτερα ἡ ἱστόρηση τῆς Ἀναστάσεώς του δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἔχει ἄλλη πηγὴ ἔμπνευσης ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Ἰωάννη 11, 1-44.

Ὁ Φώτης Κόντογλου στὸ βιβλίο του *Ἔκφραση τῆς ὀρθοδόξου εἰκονογραφίας*, περιγράφει τὸ θέμα πιὸ ἀναλυτικά: «Βραχόβουνα ἀπὸ τὰ δύο μέρη καὶ εἰς τὸ ἓν μέρος τὸ δεξιόν, ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς δώδεκα μαθητάς Του, ἔχοντας τὸ δεξιὸν χέρι τεντωμένον καὶ εὐλογώντας μὲ μίαν κίνησιν προστακτικήν. Καὶ εἰς τὰ πόδια τοῦ Χριστοῦ κείτονται γονατισμένες οἱ ἀδελφὲς τοῦ Λαζάρου, ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία, κατασπαζόμενες εἰς τὰ ἄχραντα πόδια Του μὲ θρῆνον πολύν. Εἰς δὲ

Τεῦχος 30ο • Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 2021

ἀκολουθώντας τὴν ἐντολὴ ποὺ τοὺς ἔδωσε ὁ Κύριος κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Ἀναλήψεώς Του, γιὰ νὰ διαδώσουν σὲ ὅλο τὸν κόσμο τὶς ἀλήθειες τοῦ Εὐαγγελίου καὶ νὰ βαπτίζουν στὸ ὄνομα τοῦ Πατρός, τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τώρα πιὰ οἱ μαθηταὶ δὲν ἀποτελοῦν μία ἁπλὴ συνάθροιση πιστῶν ποὺ πιστεύουν στὰ Λόγια τοῦ Κυρίου, γίνονται κατὰ χάρη ἕνα Σῶμα, μέλη τῆς Ἐκκλησίας μὲ Κεφαλὴ τὸν Χριστὸ καὶ καθίστανται κήρυκες του Εὐαγγελίου ἀνὰ τὸν κόσμο.

Αὐτὴν τὴν χάρη ποὺ πῆραν οἱ ἀπόστολοι, τὴν χάρη δηλαδὴ τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς χορηγεῖται σὲ ὅλους μας ἀνεξαιρέτως. Μὲ τὸ ἱερὸ Μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος καὶ τοῦ Χρίσματος παίρνουμε τὶς δωρεὲς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀλλὰ πρέπει νὰ καλλιεργοῦμε τὰ χαρίσματα ποὺ δίδονται στὸν καθένα μας, αὐτὰ τὰ τάλαντα ποὺ μᾶς χαρίζει ὁ Θεὸς μέσα στὸν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, ὄχι γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τοῦ ἐγωϊσμοῦ μας, ἀλλὰ γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἀδελφῶν μας ἐν Χριστῷ. Νὰ γίνουμε καὶ ἐμεῖς πνευματοφόροι ἀπόστολοι ποὺ θὰ συνεχίζουμε τὸ ἔργο ἐκείνων πρὸς διάδοση τῶν ἀληθειῶν τοῦ Εὐαγγελίου σ΄ ἐκείνους ποὺ ἀγνοοῦν αὐτὰ ποὺ μᾶς παρέδωσε ὁ Κύριος. Ὅμως αὐτὸ μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ, ὅταν εἴμαστε μέσα στὴν Κιβωτὸ τῆς Σωτηρίας, τὴν Ἐκκλησία, ὅπου ὑπάρχει ὁ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Πανάγιον ποὺ μὲ τὴν χάρη του μᾶς χορηγεῖ ἀενάως τὶς θεῖες δωρεές, συγκροτεῖ τὴν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε ὁμοθυμαδόν, ὅπως ξεκίνησαν οἱ ἀπόστολοι, ὡς ἕνα Σῶμα νὰ πορευόμαστε στὴν κατὰ χάρη κοινωνία μας μὲ τὸν ἐν Τριάδι Θεό.

Ἂς εἶναι λοιπὸν ὁ ὑπόλοιπος χρόνος τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας πνευματοφόρος, φωτοφόρος καὶ Χριστοφόρος, πλήρης χάριτος καὶ εὐλογίας, ὥστε νὰ τὸν ἐξαγοράζομε κατὰ τὸν καλύτερο καὶ ὠφέλιμο τρόπο, ὅπως μᾶς προτρέπει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὥστε νὰ βιώνουμε τὴν δική μας Πεντηκοστή.

«Πεντηκοστὴν ἑορτάζομεν καὶ Πνεύματος ἐπιδημίαν…»[1]

Ἀρχιμανδρίτης π. Ἀντώνιος Παπαθανασίου
Ἐφημέριος Ἀσκητῶν Ροδόπης

Τὴν μεθέορτον πιστοί, καὶ τελευταίαν ἑορτήν, ἑορτάσωμεν φαιδρῶς· αὕτη ἐστὶ Πεντηκοστή, ἐπαγγελίας συμπλήρωσις, καὶ προθεσμίας· ἐν ταύτῃ γὰρ τὸ πῦρ, τοῦ Παρακλήτου εὐθύς, κατέβη ἐπὶ γῆς, ὥσπερ ἐν εἴδει γλωσσῶν, καὶ Μαθητὰς ἐφώτισε, καὶ τούτους οὐρανομύστας ἀνέδειξε. Τὸ φῶς ἐπέστη, τοῦ Παρακλήτου, καὶ τὸν κόσμον, ἐφώτισε.[2]

Ἡ Ἐκκλησία μας, δέκα ἡμέρες μετὰ τὴν θεία Ἀνάληψη πανηγυρίζει λαμπρῶς τὴν ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ σημαντικὸ σταθμὸ στὴν ζωὴ καὶ πορεία τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ στὴν ὁλοκλήρωση τοῦ σχεδίου τῆς θείας οἰκονομίας για τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Κατ' αὐτὴν φανερώνεται τὸ τρίτο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ὁ ἀναμενόμενος Παράκλητος.

Μὲ πολὺ γλαφυρὸ καὶ παραστατικὸ τρόπο μᾶς περιγράφει τὸ γεγονὸς τῆς ἀποστολῆς τοῦ Παρακλήτου ὁ Ἅγιος Λουκᾶς, ὁ Εὐαγγελιστὴς στὸ Βιβλίο τῶν Πράξεων, ἀπ' ὅπου εἶναι παρμένο τὸ Ἀποστολικὸ Ἀνάγνωσμα τῆς Ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς. Οἱ ἀπόστολοι κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Ἑβραϊκῆς ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς τὸ ὑπερῶο, ἐκεῖ ὅπου συνέφαγαν μὲ τὸν Διδάσκαλό τους διὰ τελευταίαν φορά, προσκαρτεροῦντες, ὅπως Ἐκεῖνος τοὺς εἶχε ὑποσχεθεῖ, ὅταν ἀκόμη ἦταν μαζί τους, τὴν ἔλευση τοῦ Παρακλήτου. Ξαφνικὰ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μία βοή, σὰν νὰ φυσοῦσε δυνατὸς ἄνεμος, συντάραξε τὸν τόπο ὅπου ἦσαν καθήμενοι, καὶ γλῶσσες πυρίνων φλογῶν διαμοιράστηκαν στὸν καθένα ἀπόστολο, πλημμυρίζοντάς τον ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ὥστε ὁ καθένας νὰ κηρύττει σὲ ἄλλες γλῶσσες.

Ἡ κάθοδος αὐτὴ τοῦ Παρακλήτου, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁμοούσιος κατὰ τὴν φύση, ἀλλὰ διαφορετικὸς στὴν ὑπόσταση, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα δύο Πρόσωπα, ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς τῆς Ἁγίας Τριάδος, σηματοδοτεῖ τὴν γενέθλιον ἡμέρα τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Μὲ τὴν ἐπιφοίτηση, ὅμως, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, οἱ ἀπόστολοι, ἀπὸ ἁπλοὶ ἁλιεῖς τῆς λίμνης τῆς Τιβεριάδος, μετεμορφώθησαν ὁλοκληρωτικὰ σὲ κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου καὶ διεσκορπίσθησαν ἕως τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης,

1 Στιχηρὸ Ἑσπερινοῦ τῆς Πεντηκοστῆς.
2 Κάθισμα Ὄρθρου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τεῦχος 30ο • Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 2021

Ἡ Ἀνάσταση εἶναι τὸ πρωταρχικὸ καὶ οὐσιαστικὸ γεγονὸς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῆς πίστεώς μας καὶ ὅπως λέγει ὁ Ἅγιος Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος: «Πῶς μπορεῖ κανείς, ὅταν σ΄ αὐτὴ τὴ ζωὴ δὲν ξέρει τίποτα γιὰ τὴν Ἀνάσταση, νὰ περιμένει νὰ τὴν ἀνακαλύψει καὶ νὰ τὴν ἀπολαύσει μετὰ τὸν θάνατό του;»

Διὰ τοῦτο ἡ ἐμπειρία τῆς Ἀνάστασης καὶ τῆς αἰωνίας ζωῆς ξεκινάει ἀπὸ τὰ παρόντα καὶ εἴμαστε ἅπαντες, ζῶντες καὶ κεκοιμημένοι, σὲ Κοινωνία μετὰ τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου.

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας εἶναι ἡ ἀπάντηση σ' ὅλους τοὺς πειρασμούς, τὶς θλίψεις καὶ τὶς δοκιμασίες τοῦ παρόντος κόσμου. Εἶναι ἡ ἐλπίδα, ἡ δύναμη καὶ ἡ μοναδικὴ διέξοδος στὶς δυσκολίες καὶ τὰ ποικίλα ἀδιέξοδά μας. Μὲ πίστη στὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου ὅλα τὰ σκοτάδια θὰ ἐξαφανιστοῦν, διότι «νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός». Ἡ ζωή μας θὰ μεταμορφωθεῖ σὲ ἕνα αἰώνιο Πάσχα, θὰ ἀνθίσει καὶ πάλι τὸ χαμόγελο, ἡ χαρὰ καὶ ἡ ὁμορφιὰ στὴν ζωή μας. Θὰ γίνει ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου ἡ κοινή μας Ἀνάσταση!

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ !

Διάπυρος πρὸς τὸν Ἀναστάντα Κύριον εὐχέτης
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ο ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
Π Α Ν Τ Ε Λ Ε Η Μ Ω Ν

ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ 2021

«Τὸν Σταυρόν σου προσκυνῶ Χριστὲ ὁ Θεός, καὶ τὴν ταφήν σου δοξάζω ἀθάνατε, καὶ τὴν ἀνάστασίν σου ἑορτάζων κραυγάζω σοι, Ἀνέστη ὁ Κύριος»

Ἅγ. Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς

Ἡ ἐν τὸν θάνατο καὶ τὴν ταφὴ τοῦ Κυρίου μας προσφέρεται ἡ ἀληθινὴ καὶ αἰώνια ζωή. «Ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ μοναδικὴ νίκη ποὺ κάνει ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα νὰ χαίρεται, ἀπὸ τὸν πρωτόπλαστο ὡς τὸν τελευταῖο ἄνθρωπο ποὺ ζεῖ στὴν γῆ» (Ἅγ. Νικόλαος Ἀχρίδος).

Γι΄ αὐτὸ σήμερα «θανάτου ἑορτάζομεν νέκρωσιν, ᾅδου τὴν καθαίρεσιν». Χάθηκε ὁ θάνατος! Σήμερα εἶναι «ἡ ἀπαρχὴ ἄλλης βιοτῆς, τῆς αἰωνίου». Αὐτὸ εἶναι ἕνα μυστήριο, ἕνα πέρασμα καὶ ὅπως λέγει ὁ π. Ἀλέξανδρος Σμέμαν: «εἶναι ἡ μεταμόρφωση τοῦ παλαιοῦ σὲ καινούργιο».

«Μέχρι τὴν Ἀνάστασή Του ὁ Κύριος δίδασκε γιὰ τὴν αἰώνια ζωή, ἀλλὰ μὲ τὴν Ἀνάστασή Του ἔδειξε ὅτι ὁ Ἴδιος εἶναι ἡ ὄντως αἰώνια ζωή...».

Χωρὶς τὴν ἀνάσταση δὲν ὑπάρχει οὔτε στὸν οὐρανό, οὔτε κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τίποτα πιὸ παράλογο ἀπὸ τὸν κόσμο αὐτό, οὔτε μεγαλύτερη ἀπελπισία ἀπὸ τὴν ζωὴ αὐτή, δίχως ἀθανασία. Σ' ὅλους τοὺς κόσμους δὲν ὑπάρχει περισσότερο δυστυχισμένη ὕπαρξη ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ποὺ δὲν πιστεύει στὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν.

Γι΄ αὐτό, γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ὕπαρξη, ὁ Ἀναστημένος Κύριος εἶναι τὰ «πάντα ἐν πᾶσιν» σ΄ ὅλους τοὺς κόσμους : ὅ,τι τὸ Ὡραῖο, τὸ Καλό, τὸ Ἀληθινό, τὸ Προσφιλές, τὸ Χαρμόσυνο, τὸ Θεῖο, τὸ Σοφό, τὸ Αἰώνιο.

Αὐτὸς εἶναι ὅλη ἡ Ἀγάπη μας, ὅλη ἡ Ἀλήθεια μας, ὅλη ἡ Χαρά μας, ὅλο τὸ Ἀγαθό μας, ὅλη ἡ Ζωή μας, ἡ Αἰώνια Ζωὴ σὲ ὅλες τὶς αἰωνιότητες καὶ ἀπεραντοσύνες», μᾶς λέγει πολὺ χαρακτηριστικὰ ὁ Ἅγιος Ἰουστῖνος Πόποβιτς.

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ & ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ • ΕΤΟΣ Η΄ • ΤΕΥΧΟΣ 30ο • ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2021

Περιοδικὸν
Παρρησία

Τριμηνιαία Ἔκδοσις
Οἰκοδομῆς καὶ Ἐνημερώσεως

Ἀπρίλιος-Ἰούνιος
ΕΤΟΣ Η΄ – ΤΕΥΧΟΣ 30ο

ΕΚΔΟΤΗΣ
Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
κ. Παντελεήμων

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Ἱερὰ Μητρόπολις
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Τηλ. 25310 22642
Fax: 25310 23439

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Πρωτ. Σταῦρος Κολιούσης
Ἱεροδιάκ. Ἰάκωβος Μαλακούδης
Γεώργιος Χρ. Τσιγάρας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ
Γεώργιος Χρ. Τσιγάρας

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Σπυρίδων Κιοσσὲς

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
Γιάννης Μενεσίδης

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
ΔΕΚΤΑΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΑΙ
ΑΡΘΡΑ-ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Περιοδικὸν Παρρησία
Ἱερὰ Μητρόπολις
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Τ.Θ. 306, Τ.Κ. 69100 Κομοτηνὴ

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Τυπογραφεῖον «Ἐπικοινωνία Α.Ε.»
Ἔναντι Πανεπιστημιουπόλεως
69150 Κομοτηνὴ
Τηλ. 25310 31332
E-mail: epikoinonia.ae@gmail.com

Περιεχόμενα

01.
Ἅγιο Πάσχα 2021
τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας
καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμονος

03.
«Πεντηκοστὴν ἑορτάζομεν καὶ Πνεύματος ἐπιδημίαν…»
τοῦ Ἀρχιμανδρίτου π. Ἀντωνίου Παπαθανασίου,
Ἐφημερίου Ἀσκητῶν Ροδόπης

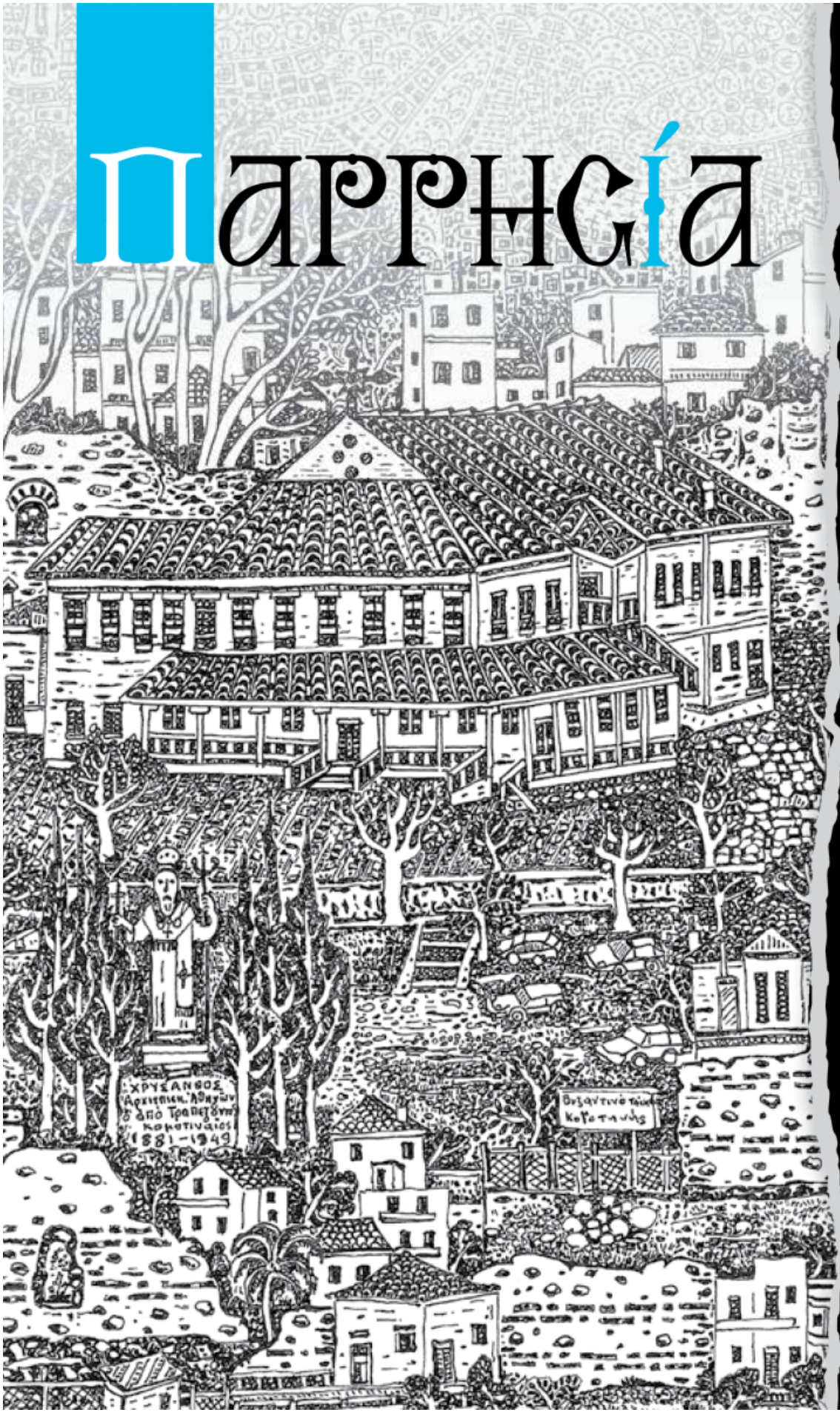
05.
Λάζαρος ὁ φίλος τοῦ Χριστοῦ
τοῦ Εὐάγγελου Τσουκάρα, Θεολόγου-Φιλολόγου

08.
«Ἡ μνήμη τῆς "Κλειοῦς" στὴ Θράκη τοῦ 1920 – Πολιτικοστρατιωτικὰ συμβάντα καὶ ἀποκατάσταση τῶν προσφύγων»
τοῦ Ἰωάννη Μ. Μπακιρτζῆ, Ἀναπληρωτῆ Καθηγητῆ
τοῦ Τμήματος Ἱστορίας & Ἐθνολογίας τοῦ Δ.Π.Θ.

15.
Πῶς ἔγινε ξαφνικὰ δούλη ἡ Κωνσταντίνου Πόλις
τῆς Μαρίας Τζιάτζη, Καθηγήτριας Βυζαντινῆς
Φιλολογίας καὶ Προέδρου τοῦ Τμήματος
Ἑλληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Δ.Π.Θ.

20.
«Ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις»
Ἐπιμέλεια: Ἱεροδιακόνου Ἰακώβου Μαλακούδη

παρρησία

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ & ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ • ΕΤΟΣ Η΄ • ΤΕΥΧΟΣ 30ο • ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2021